

ŠentRUPERT

Glasilov krajanov krajevne skupnosti Šentrupert

• LETO: V. / 1 • 20. marec 2003 • Glasilo izhaja štirikrat letno • Za krajanov KS Šentrupert brezplačno •

PREDSEDNIKOVA BESEDA

PO ZIMI VEDNO PRIDE POMLAD

Pred nami je pomlad, ko naj bi v Krajevni skupnosti Šentrupert pričeli s posameznimi deli – tako utrditve ceste v Zabukovje in preostanek ceste na Ravnah kakor tudi sanacija vodovoda v Šentrupertu.

Vendar so vse priprave zaradi nesprejetega občinskega proračuna obtičale, prav tako pa se ljudje ne zavzemajo, da bi sami prevzeli določene aktivnosti.

Še vedno je namreč mišljenje, da je svet Krajevne skupnosti Šentrupert skupina ljudi, ki bo delala za krajanov. Ponovno naj poudarim, da smo krajevna skupnost mi vsi, ki živimo na tem področju. Tako se moramo vsi zavedati, da so člani sveta samo ljudje, ki imajo svoje službe, pa tudi svoje takšne in drugačne obveznosti. So pa to ljudje, ki so pripravljeni del svojega časa posvetiti za potrebe naše krajevne skupnosti.

Zato pričakujem, da se bodo krajanov pri vseh delih, ki zadevajo določeno skupino ljudi, aktivneje vključevali v dela. Prav tako pričakujem, da bodo za takšna dela sami pokazali zanimanje, ne pa, da jih morajo člani sveta prositi. Take aktivnosti so: pridobivanje soglasij za prekop ali poseg v zemljišče in fizična pomoč pri gradbenih ali montažnih delih. Z večjo aktivnostjo se pri kakršni koli akciji lahko prihrani nekaj denarnih sredstev.

Z AKCIJAMI NAD NESNAGO

V Dolenjskem listu ste lahko prebrali obvestilo Komunale Trebnje o kosovnem odvozu iz gospodinjstev – akcija bo potekala 20. in 21. marca.

Kosovni odpadki iz gospodinjstva so: odsluženo pohištvo, gospodinjstvi stroji, sanitarni elementi in podobno.

Tudi Krajevna skupnost Šentrupert bo v sodelovanju z društvi organizirala akcijo za čistejšo naravo, kjer bomo poskusili odstraniti vsa stara vozila, belo tehniko, plastiko in podobne stvari iz naših gozdov in potokov. Akcija bo potekala v soboto, 12. aprila. Vsa gospodinjstva bodo o akciji čiščenja obveščena s posebnimi plakati.

Predlagamo, da se nam pridružite!

V sodelovanju s Komunalo Trebnje bomo zgradili ekološke otoke, to je platoje s kontejnerji za ločeno zbiranje papirja, plastike in stekla. Zaenkrat je predvideno devet otokov; če pa se bo pokazala še potreba, bomo število ekoloških otokov razširili.

Nanizal sem nekaj stvari, ki jih lahko opravimo sami brez kakšnih posebnih stroškov.

V upanju, da se bomo videli na akciji za čistejšo naravo, vas lepo pozdravljam!

Tone Rugelj, predsednik sveta Krajevne skupnosti Šentrupert

VAŠ GLAS VELJA TOLIKO KOT PREDSEDNIKOV. UPORABITE GA!

V nedeljo, 23. marca, bo referendum o vključitvi Slovenije v Evropsko unijo (EU). Na njem se bomo državljanke in državljanov Slovenije odločili, ali želimo postati del skupnosti, v kateri je sedaj 15 držav. Te so: Francija, Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Irska, Velika Britanija, Danska, Grčija, Španija, Portugalska, Avstrija, Švedska in Finska.

Da bi se lažje odločili, potrebujemo informacije, zato vam v nadaljevanju podajam odgovora na najbolj pogosto zastavljeni vprašanji:

I. Zakaj se Slovenija vključuje v EU?

Slovenija tako geografsko, zgodovinsko kot tudi politično, gospodarsko in kulturno že pripada evropskemu prostoru. Ob osamosvojitvi si je

Napovednik

Dogajanja v KS in društvih	2
Utrip župnije	17
Sprehodi med ...	19
Domače znanje	20
Nad stres z uroki	21
Šolski utrip	23
Iz skrinje spominov	28
Stare fotografije	30

Slovenija postavila cilj, da bi postala demokratična, pravna in socialna država z odprtim tržnim gospodarstvom. To so vrednote, na katerih temelji tudi EU.

Gospodarske analize so pokazale, da je optimalni dolgoročni razvoj slovenskega gospodarstva povezan s članstvom v EU.

Gospodarski učinki vstopa v EU

- ekonomska trdnost in nižja stopnja inflacije,
- pospešitev prestrukturiranja in posodobitev podjetij,
- poenostavljeno in s tem učinkovitejše poslovanje podjetij na večjem notranjem trgu,
- predvidljivo in trdno gospodarsko okolje, zmanjšanje investicijskih tveganj, pospeševanje naložb in ugodnejši dostop do kapitala,
- izboljšana možnost dostopa do novih tehnologij in znanj,
- večja izbira proizvodov za potrošnika, tudi cenejših.

Politične prednosti

- povečana varnost in trdnost države,
- okrepitev položaja države v mednarodni skupnosti,
- možnost soodločanja v različnih evropskih politikah in pri oblikovanju prihodnje podobe Evrope.

EU prinaša še ...

- večjo prepoznavnost Slovenije,
- večje možnosti izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja na celotnem območju EU,
- možnost sodelovanja v raziskovalnih, izobraževalnih, kulturnih in drugih programih EU,
- kulturno obogatitev.

... čez nekaj let pa tudi:

- odpravo mej z Italijo, Avstrijo in Madžarsko,
- uvedbo enotne valute evro.

II. Kako bomo v Sloveniji ohranili slovensko nacionalno prepoznavnost?

Vprašanje ohranjanja slovenske razpoznavnosti, zlasti jezika, neposredno ne zadeva slovenskega članstva v EU, ampak predvsem naš položaj in vlogo v svetu, ki se čedalje hitreje povezuje. Tem procesom se ni mogoče izmakniti z zapiranjem vase, ampak se mora celotna družba vanje vključevati z odkritim soočanjem z vsemi

izzivi in tveganji, ki jih povezovanje prinaša – tako posamezniku kot tudi tradicionalnim skupnostim, v katere je vključen.

Članstvo Slovenije v EU pravzaprav pomeni formalno priznavanje značilne slovenske razpoznavnosti, predvsem kulturne in jezikovne, znotraj mnogo kulturnega evropskega prostora, v katerem težnje po poenotenju nikoli niso padle na plodna tla. Evropa je namreč zelo občutljiva za vprašanja raznovrstnosti, za pravice manjšin, jezikovnih, verskih in drugih skupnosti ter za zagotavljanje možnosti njihovega razvoja in uveljavljanje njihovih teženj. Zato so bojazni, da bi EU dušila in omejevala izražanje naše nacionalne razpoznavnosti, popolnoma neutemeljene. Seveda pa vstop v EU sam po sebi ni jamstvo, da bomo svojo razpoznavnost zares ohranili, saj nam takšnega zagotovila ne more dati nihče drug, če za to ne bomo sami poskrbeli. Tako je bilo tudi vselej v preteklosti, ko nas je prav volja do uveljavljanja lastne razpoznavnosti kot narod ohranila – in v tem pogledu se tudi v prihodnje ne bo nič spremenilo.

Slovenščina bo imela v EU status uradnega jezika, kljub temu pa bomo morali biti v medsebojnem delovnem sporazumevanju prilagodljivi. Vendar nas takšna prilagodljivost v stikih in povezavah s tujino že doslej ni izrazilo motila. Še večjo pozornost bo treba posvečati okoljem in situacijam, v katerih se bo slovenščina še naprej polnovredno uveljavljala, razvijala in se dokazovala kot jezik, izrazno in sporočilno enakovreden vsem drugim.

Pomirjujoče je tudi spoznanje, da do vprašanj o svoji lastni razpoznavnosti sedanje manjše članice EU nikakor niso brezbrizne in da kažejo do njenega ohranjanja in razvoja povečini veliko zavzetost, nedvomno pa bodo enako ravnale tudi prihajajoče članice, med katerimi je celo večina manjših, nam podobnih. Ob dvomih v zvezi z razpoznavnostjo lahko torej pričakujemo precej somišljenikov, zato v skrbi za ohranjanje te razpoznavnosti nikakor ne bomo osamljeni, saj bomo imeli vse možnosti, da jo, prepoznavajoč skupne interese z drugimi, svobodno uveljavljamo in razvijamo.

Če se bomo na referendumu odločili za vstop, bo Slovenija 1. maja 2004 postala članica EU.

Iz življenja

PRAZNIK KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠENTRUPERT

Šentrupert je 26. decembra 2002 po desetih letih znova praznoval svoj krajevni praznik. Da je bila pravilna odločitev, je potrdila množica udeležencev, če pa je bil izbran najbolj primeren datum, pa bo potrdil ali ovrget čas.

Kulturni dom se je s kulturnim življenjem napolnil šele v zadnjih letih. Lani pa je kulturnemu društvu – tudi ob pomoči K5 – uspelo obnoviti fasado. Zato je šentruperski dekan Mirko Simončič najprej blagoslovil stavbo, nekaj pozdravnih besed pa sta spregovorila nova županja Občine Trebnje Marica Škoda in Peter Kurent, predsednik kulturnega društva in podpredsednik sveta K5.

Ob zvokih vedno bolj priljubljene Godbe svetega Ruperta smo se zrinili v dvorano, ki pa je bila tokrat odločno premajhna, saj je verjetno kar polovico ljudi ostalo zunaj. Kulturni program so oblikovali domači izvajalci; uvodoma je nastopil Pevski zbor vinogradnikov Šentrupert pod vodstvom Venčeslava Zdravca. Ta zbor vedno bolj postaja sestavni del kulturnih prireditev. Bogato zgodovino Šentruperta so skozi pripoved simpatično prikazali učenci šentruperske šole. K živahnemu utripu so pripomogli tudi malčki iz vrtca.

Prava osvežitev za kraj je vokalna skupina Cantamus; vsak njihov novi nastop je boljši od prejšnjega in človek kar pričakuje, da se bodo v bližnji prihodnosti predstavili s samostojnim koncertom.

Kot je Godba svetega Ruperta dala slavju uvodni akord, tako se je tudi slavje sklenilo z Godbo; žal je bil za njih oder kar pretesen. K dobremu celotnemu vtisu prireditve sta prav gotovo pripomogla tudi povezovalca Mateja Ahlin in Damjan Zupančič. Potrdila sta, da je tudi prireditev na vasi enako pomembna kot v večjem kraju.

Tudi ob pogostitvi ni manjkalo ljudi; le mraz

Tamara Repnik

KS in društvo

je bil neusmiljen, četudi je bilo pod šotorom, kjer je bila zakuska, ogrevano.

Praznično vzdušje se je odvijalo še naslednji dan, ko so Čuki zabavali najprej mlade, nato pa še starejše obiskovalce. Praznovanje pa se je končalo s šahovskim turnirjem.

Zamisel za praznik Krajevne skupnosti Šentrupert je predlagal predsednik sveta Krajevne skupnosti Šentrupert Peter Frelj; ker pa je bil v decembru izvoljen nov svet krajevne skupnosti, se je le-ta takoj spopadel z organizacijo počastitve. Lahko rečemo, da je v takšni časovni stiski novi svet s predsednikom Tonetom Rugljem svoj krst odlično preстал – čas pa bo lahko dal prazniku še novo vsebino.

Jože Zupan

Večno mladi Čuki (četudi je nekoliko starejša slika)

KS ŠENTRUPERT PODELILA PRIZNANJA ZASLUŽNIM KRAJANOM

V našem kraju živi in dela veliko ponosnih, požrtvovalnih in delavnih ljudi, ki jim ni vseeno za kraj, za soljudi, za razvoj in za kvaliteto življenja v kraju. Srečujemo jih, poznamo jih, spoštujemo jih. Nekateri izmed njih po svojem delu za kraj še posebej izstopajo.

Svet Krajevne skupnosti Šentrupert je tako v lanskem letu sklenil, da ob krajevnem prazniku najzaslužnejšim podeli priznanja. Podeljevanje priznanj naj bi postala stalna praksa ob zaključku mandata izvoljenega sveta KS. To je način, da se preko Krajevne skupnosti v imenu vseh krajanov izreče tem ljudem priznanje in zahvala. V lanskem letu so bila tako podeljena priznanja 11 posameznikom.

Komisija za kulturne dejavnosti, na katero je padla nehvaležna, a častna naloga izbora in posredovanja primernih kandidatov, je tudi predlagala, da se priznanja podeljujejo na dveh nivojih. Najvišje priznanje je »Priznanje KS Šentrupert za življenjsko delo«, drugi nivo pa je

»Priznanje KS Šentrupert za aktivno delo v kraju«.

Najvišja priznanja tako pripadajo osebam, ki so s svojim dolgoletnim delom v dobro kraju prispevale k napredku in razpoznavnosti kraja tudi izven meja KS oziroma Občine Trebnje. Tu gre seveda za razna področja, od šolstva, kulture, turizma, gospodarstva in podobno.

Upoštevajoč vsa ta merila, je svet KS sklenil, da se to najvišje priznanje podeli dvema vsem nam znanima sokrajanoma – JOŽETU FRELIHU in JOŽETU ZUPANU. Verjetno se prav vsi strinjamo, da sta tako eden kot drugi s svojim delom vsak na svojem področju v kraju pustila neizbrisno sled.

Priznanje za delo v kraju, za pomoč kraju in prispevek k razvoju in uspehu se podelijo osebam, ki so se v preteklem obdobju posebno izkazale in se trudile za skupno dobro vseh krajanov na raznih področjih. Takšno priznanje je bilo podeljeno devetim osebam, ki jih prav tako vsi poznamo, jih dnevno srečujemo in se verjetno tudi strinjamo, da so si zaslužile takšna priznanja. Morda bi priznanje morali podeliti še komu, saj, kot je zapisano na začetku, v Šentrupertu ne manjka zavzetih in delavnih ljudi. Glede na to, da se bodo priznanja podeljevala ob koncu vsakega mandata, pa seveda ni pametno vse podeliti že kar prvič.

Priznanja KS Šentrupert za aktivno delo v kraju so tako dobili:

FRANC BARTOLJ, MIRKO SIMONČIČ, FRANC NOVAK, PETER KURENT, JOŽE BRČAR, MALČI KOSTEVČ, FRANC FRELIH, ALOJZ JARC in VINKO TOMAŽIN.

Podelitev priznanj je bila tudi eden izmed glavnih elementov praznovanja krajevnega praznika. Naj nam vsem ne zmanjka dobre volje in pozitivne energije.

Vsem še enkrat iskrena hvala v imenu vseh krajanov. Ponosni smo na vse!

Rupert Gole

UTEMELJITEV ZA PRIZNANJA

JOŽE FRELIH

Gospod Jože Frelih je kot predsednik sveta KS deloval na področju izgradnje telefonije, vodovoda in cest. Njegova zasluga je, da smo dobili vrnjen kulturni dom od TVD Partizana. Bil je soustanovitelj Vinogradniškega društva Šentrupert. Veliko je naredil na področju ugleda in promocije našega cvička. Prav tako so priznana njegova peneča se vina, ki so prva na Dolenjskem. Uspešno je vodil tudi Društvo dolenjskih vinogradnikov.

JOŽE ZUPAN

Gospod Jože Zupan je vso delovno dobo uspešno deloval na vzgojnem in na kulturnem področju v našem kraju in izven njega. Tudi po njegovi zaslugi je Šentrupert s šolo znan po vsej Sloveniji. Njegovo delo izraža ljubezen do materinščine, spoštovanje knjige in poudarjen čut za vse lepo, kar nas obdaja. Šentruperčani smo lahko ponosni, da so njegova dela Srečavanja, Dr. Pavel Lunaček, Ilustracija – bližnjica h knjigi, Preproste besede in Korenine naše preteklosti posvečena ravno našemu kraju.

FRANC BARTOLJ

Gospod Franc Bartolj je kot predsednik sveta KS nadaljeval delo pri posodabljanju cest in izgradnji telefonije, kjer je bil že od začetka del predsednik iniciativnega odbora. Izgradnja mrliške vežice je nedvomno tudi njegova zasluga. V zadnjem mandatu je bil izvoljen v občinski svet Občine Trebnje, kjer je z umirjenim delovanjem zastopal interese KS, kadarkoli je bilo to potrebno.

MIRKO SIMONČIČ

Gospod Mirko Simončič je prišel v Šentrupert v času bolezni svojega predhodnika gospoda Janeza Vidica. Po smrti župnika Vidica je postal redni župnik in od takrat poleg rednega dela skrbi za ohranjanje naše kulturne dediščine. Zadnja leta so bile temeljito obnovljene podružnice Vesela Gora, Križev pot, Veliki Cirknik, Okrog, Zaloka, na drugih cerkvah pa se opravljajo redna vzdrževalna dela. Za

vsa ta obsežna dela je poleg organizacijskih del vložil tudi veliko osebnega truda. Njegovi predstojniki so opazili njegovo delavnost in ga imenovali za dekana Dekanije Trebnje.

FRANC NOVAK

Gospod Franc Novak je bil leta 1965 prvič izvoljen za odbornika občinskega zbora Skupščine občine Trebnje in nato še trikrat v delegacijo KS Šentrupert za isti zbor. Leta 1970 ga je predsednik sveta KS gospod Peter Zgonc pridobil za tajnika KS. To delo je nato opravljal 25 let. Kot tajnik KS je deloval tudi pri delu poravnalnega sveta. Je tajnik Prostovoljnega gasilskega društva Šentrupert, dve leti pa je bil tudi predsednik. Kar dvanajst let je opravljal delo tajnika v Društvu upokojencev Šentrupert.

PETER KURENT

Gospod Peter Kurent že dolgo deluje pri raznih društvih v KS. Kot predsednik Čebelarkega društva se je zavzemal za čebelarski muzej na Veseli Gori, na Lanšprežu pa za obnovo grajske kapele in za ohranitev čebelarke dediščine. Je ustanovni član Turističnega društva, veliko je prispeval k ohranjanju sejma na Veseli Gori, soustanovitelj Kulturnega društva in njegov predsednik ter soustanovitelj Godbe sv. Ruperta. Že drugič je izvoljen v svet KS. Kot predsednik vaškega odbora Vesela Gora se je zavzemal za prenovitev vodovodne in električne napeljave, asfaltiranje ceste in izgradnjo telefonskega omrežja v kraju. Kot ključar cerkve na Veseli Gori je veliko pripomogel za obnovo cerkve in Križevega pota.

JOŽE BRČAR

Gospod Jože Brčar je bil član sveta KS od leta 1970 do 1998. V tem obdobju je sodeloval pri asfaltiranju cest na raznih odsekih KS Šentrupert. Kot predsednik vodovodnega odbora je organiziral izgradnjo zajetja Ježevec ter vrtine v Kamnju. Deloval je v raznih društvih. Je ustanovni član Turističnega društva Šentrupert, deset let je vodil organizacijo sejmov in skrbel za gostinsko ponudbo na

njih. Kot predsednik Turističnega društva je poskrbel za obnovo petih sob, potrebnih kmečkemu muzeju, in uredil nove sanitarne prostore v gradu na Veseli Gori. Dvajset let je deloval v Prostovoljnem gasilskem društvu Šentrupert. Je ustanovni član Vinogradniškega društva Šentrupert in pobudnik ustanovitve Pevskega zbora vinogradnikov Šentrupert.

MALČI KOSTEVC

Gospa Malči Kostevc je po drugi vojni prevzela Ljudsko knjižnico Šentrupert, za katero dolgo ni bilo primerne prostora. S knjigami se je večkrat selila iz prostora v prostor in na prehodu v novo tisočletje le dočakala boljše pogoje. Dolgo časa je delovala v Prostovoljnem gasilskem društvu Šentrupert, v katerem je delala zlasti z ženami. Danes je delovna predsednica Aktiva kmečkih žena, skrbi za njihovo izobraževanje in za predstavitev izdelkov njihovih spretnih rok.

FRANC FRELIH

Gospod Franc Frelj je aktivno sodeloval v svetu KS Šentrupert in vidno pripomogel pri reševanju zahtevnejših problemov. Veliko je prispeval za obnovo in ohranjanje kulturnih objektov, pa tudi za delo društev in ostalih dejavnosti v kraju. Še posebno se mu zahvaljujemo za uspešno vodenje podjetja, ki daje zaposlitev mnogim in tako pripomore k boljšemu razvoju kraja.

ALOJZ JARC

Gospod Alojz Jarc je bil prvi predsednik sveta KS Šentrupert. Kasneje je bil član sveta in je veliko naredil pri urejanju peskokopa v Zabukovju. Kot predsednik pokopališkega odbora je več let skrbel za zgledno urejeno pokopališče. Tudi na področju kulture je zelo aktiven, saj poje v dveh pevskih zborih: pri Pevskem zboru vinogradnikov Šentrupert in pri mokro-noškem zboru.

VINKO TOMAŽIN

Gospod Vinko Tomažin je bil član občinskega sveta Občine Trebnje, kjer je zastopal interese KS Šentrupert. Bil je tudi član sveta KS Šentrupert in več let predsednik poravnalnega sveta pri KS. Pomagal je pri izgradnji mostu čez potok Bistrica in asfaltiranju vaških cest.

IZVLEČKI IZ ZAPISNIKOV SEJ SVETA KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠENTRUPERT

S tretje seje KS

z dne 16. januarja 2003:

Sprejet je bil sklep komisije za komunalno urejanje vasi, da bi bil član komisije pri zimski službi tudi Vinko Tomažin. Dokončno je bila sestavljena nadzorna komisija: Milan Šturm, predsednik, članice pa Jožica Kolenc, Majda Medved, Marija Sitar in Jožica Starič. Potrdili so tudi pokopališki odbor: Peter Pavlin, predsednik, člani pa Zvonka Škarja, Janez Banič, Ignac Kraševc in Izidor Markelj. Ustanovljeno je novo društvo – Planinsko društvo Polet; financirano bo na podlagi programa – kot ostala društva. Krajevna skupnost je v obročih sklenila podpreti Turistično društvo Šentrupert in Godbo svetega Ruperta; z vidnimi rezultati sta oba dokazala, da sta vredna zaupanja. Manjšo pomoč so odobrili tudi zelo aktivnemu Društvu kmečkih žena. Hkrati je bil sprejet sklep, da se dotacije društvom zaenkrat zamrznejo, dokler ne bo boljše finančno stanje KS.

Na Bistrici so ustanovili vaški odbor in predlagali vrsto aktivnosti: Ureditev avtobusne postaje na obeh straneh ceste, postavitve robnikov, označitev prehoda za pešce, namestitve opozorilnega semaforja, namestitve table za omejitve hitrosti, ureditev že obstoječe kanalizacije, postavitve ogledala, ureditev kapelice in kamnitega mostu ter še več manjših priporočil za urejenost vasi. Predsednik sveta Tone Rugelj je predlagal, da za vsako večjo zahtevo dajo samostojno prošnjo, saj bodo za ureditev nekaterih rabili tudi pomoč pristojnih institucij. Dali so v načrt napeljavo razsvetljave, izgradnja postajališč pa se bo nadaljevala skladno s potrebami krajanov v vsej KS, prošnjo za postajališče pa bo KS poslala na Občino Trebnje v nadaljnjo obravnavo in v vednost krajanom, da svet KS podpira njihova prizadevanja.

Za obnovo vodovoda Hom – Kuselj bo Milan Prah, zadolžen za vodovod, izdelal predračun del, ki jih bo nato svet obravnaval. Prav tako bo začetek urejanja potrebne dokumentacije za vodovod na trasi Hom – Priča in Nebesa – Viher.

Ker v zimskem času lepilo na oglasnih stebrih ne drži, jih bodo v doglednem času oblepili s pluto.

Predsednik sveta KS je predlagal, da bi počastitev kulturnega praznika skupaj pripravili šola, kulturno društvo in komisija za kulturo, pomagali pa bi tudi člani sveta.

Iz zapisnika 4. seje sveta KS z dne 6. februarja 2003:

Trasa vodovodnega omrežja Nebesa – Sela bi po predračunu stala približno 6 milijonov; KS se obvezuje, da bo poravnala 60% stroškov, 40% pa uporabniki vodovodnega omrežja Sela. Sklenjeno je bilo, da KS vodovod v celoti prevzame, ga vzdržuje, od porabnikov pa pobira vodarino in števnino.

Prioriteta pa bo, da popravimo vodovod Šentrupert – treba bo obvestiti ljudi, da bodo denarno pomagali, da se bo lahko obnovil vodovod.

Člani sveta so pregledali osnutek načrta za obdobje 2003 – 2006. Po razgovoru s predstavnikom Občine Trebnje mag. Štefanom Velečičem se lahko zgodi, da bo del občinskih cest črtan, Šentrupert in Trebelno pa imata še največ lokalnih cest. V občinskem načrtu imamo kar tri ceste – Slovenska vas – Šentrupert, Sotla – Zabukovje in Viher – Slevc.

Zaradi zimske službe je predlagano, da bi določili človeka, ki bi plužil vse ceste; v tem primeru bi bila potrebna deponija za pesek in sol. Zaenkrat bi imeli deponijo pri predsedniku Ruglju v praznem silosu.

Dodelani načrt bi poslali na Občino Trebnje; prednost bo imela tista skupina, ki bo pokazala večjo aktivnost.

Predsednik je pojasnil članu sveta, da ob rekonstrukciji ceste Sotla – Slovenska vas lahko zahtevamo odškodnino za cesto čez Grilov hrib.

Že nekaj časa se vleče problem izgradnje pošte v stavbi na trgu, ki je last krajevne skupnosti, saj je bila ponudba previsoka in je vodstvo Pošte Novo mesto ne sprejme. Četudi bi cenovno uskladili zahtevo, bi prišli v poštev šele v letu 2005. Usklajevanja se bodo nadaljevala.

S 5. seje sveta KS z dne 27. februarja 2003:

Osrednja točka : Sprejem zaključnega računa:

Komisija za finančni nadzor je ugotovila, da je finančno poslovanje pravilno vodeno, zato predlaga svetu K5, da potrdi zaključni račun, ki ga je skrbno sestavila Irena Ribič.

Člani sveta K5 so finančni načrt soglasno potrdili:

Prihodki: 90.698.194,42 tolarjev:

- prispevki za asfaltiranje	5.061.114,33
- prihodki lastne dejavnosti	6.817.069,87
- sredstva iz Občine Trebnje	35.326.525,00
- sredstva iz naslova stavbnih zemljišč	18.863.265,42
- krajevni samoprispevek	24.056.816,29
- obresti	86.203,51
- Občina Trebnje – funkcionalni izdatki	476.200,00

Stroškov je bilo v letu 2002 za 81.679.101,30 – ti pa so:

- sredstva, namenjena društvom	2.605.678,00
- kulturne prireditve	1.840.921,00
- tekoči stroški	27.350.926,02
- investicije v K5	49.881.576,02

V letu 2002 je bilo za 109.156.000,00 prometa.

Bivši predsednik sveta K5 Peter Frelj je opozoril na obveznosti v K5 v zvezi z načrti za prihodnja leta:

"Čestno področje: Za asfaltiranje lokalnih cest je v načrtu cesta Sotla – Zabukovje, Ravne 350 metrov – do meje, Slovenska vas – Šentrupert.

Asfaltiralo bi se tiste krajevne ceste, kjer so krajani bolj oddaljeni, da bi jim K5 pomagala.

Vodovodno področje: Narejena je bila vrtina Vrhe, vendar jo je pol leta treba izpirati, ker so našli preveč arzena in ni priporočljiva nadaljnja aktivnost. Obljubljena je tudi vrtina na Zaloki in naj bi bila letos realizirana, saj je bila že lani potrjena na občinski seji.

Zaposleni na K5 morajo biti v stalnem stiku z občinskimi strukturami za pridobivanje sredstev.

Idejni projekt za šolo je v pripravi in K5 mora nadaljevati aktivnosti.

Hiša na trgu: Če Pošta Novo mesto ne bo kupila spodnjih prostorov, lahko zaprosimo za spremembo namembnosti; hišo pa lahko prodamo samo z referendumom.

Peskokop Zabukovje je za K5 kot finančni vir sredstev, K5 bo dobila koncesijo za peskokop. Nadaljevati je treba aktivnosti za čistilno napravo.

Rekonstrukcija vodovoda Šentrupert: obnova naj se nadaljuje po stari trasi, ker je to

ceneje, pri tem pa vključimo tudi Občino Trebnje za pridobitev dodatnih sredstev."

Postavitve ekoloških otokov po K5 Šentrupert:

Šentrupert – pri šoli,
Poštanje – pri mostu,
Prelesje – Bistrica,
Vesela Gora – Straža – del Brinja
Slovenska vas – Rakovnik,
Dol. in Gornje Jesenice,
Ravnik – Ravnice,
Krževje – Ravne – Kostanjevica,
Hrastno – sredi vasi.

Odvoz smeti z Raven in Kostanjevice – predlog so sprožili vaščani Raven, pogovoriti se bo treba še z vaščani Kostanjevice, vaščani morajo kupiti kontejner v vrednosti 50.000 tolarjev.

12. aprila bo imela Krajevna skupnost Šentrupert čistilno akcijo; krajani bodo o akciji še obveščeni.

Krajevna skupnost je dolžna zagotoviti in urediti požarni red v kulturnem domu in poslovilni vežici; treba bo nabaviti tudi gasilne aparate. Skušali bodo čimprej uresničiti.

Krajani Rakovnika so zaprosili za postavitve ogledala na regionalni cesti; prošnja je bila posredovana Občini Trebnje.

Martina Anžič

AKTIVNOSTI NA VODOVODNEM PODROČJU

V začetku novembra lani smo izvedli obnovo vodovoda na Homu v dolžini 490 metrov. Zamenjana je bila cev, zgrajen nov razbremenilni jašek z vso potrebno opremo in postavljen nov nadzemni hidrant. Sredi decembra smo opremili vrtino Vrhe, tako da od 30. decembra poskusno črpamo 42 m³ vode dnevno. Uporabniki vodovoda Sela so izrazili željo za priključitev na vodovod Hom, zajetje Nebesa. To pobudo sta obravnavala svet K5 in vodovodni odbor, oba pa menita, da je glede količine vode to izvedljivo. Vodovodni odbor si je z izvajalci zadal tudi nalogo za obnovo vodovoda v Šentrupertu – od kulturnega doma do šole in nato do Marjana Brčarja. Z deli bomo pričeli, brž ko bomo zbrali vsa soglasja za prekop zemljišč.

Milan Prah

OBVEŠTILO

Z drugim trimesečjem 2003 bo nova cena vodarine:

gospodinjstva	110,00.-
podjetja in samostojni podjetniki	190,00.-
vikendi – lastniki, ki ne plačujejo samoprispevka	143,00.-
Števnina (tri mesece):	
gospodinjstva, podjetja	450,00.-
vikendi – lastniki, ki ne plačujejo samoprispevka	720,00.-

Te cene so brez DDV.

POVZETEK S SESTANKA DRUŠTEV

17. januarja 2003 so se na povabilo Krajevne skupnosti Šentrupert na skupnem sestanku dobili vsi predstavniki društev. V Šentrupertu deluje že kar lepo število društev, ustanovljajo pa se še nova.

Poglejmo, kaj so nam povedali predstavniki društev za preteklo in načrtovano delo.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO ŠENTRUPERT

Novi predsednik društva je postal Peter Kurent. Društvo trenutno šteje 80 članov: mladinci, veterani ter dve skupini operative (intervencijski skupini).

27.4. bo praznovanje sv. Florjana.

Osrednja prireditev bo tradicionalna veselica - 12. julij 2003.

V okviru Gasilske zveze Trebnje se bo društvo vključilo tudi v tekmovanja.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO ZABUKOVJE

Obstaja že od 1974. leta in je zadnja 4 leta samostojno društvo. Štejejo 41 članov, 12 je operativnih.

Program aktivnosti za letos:

Gradbeni načrti: Prizidek - garaža. Omet na garaži za kombi.

Potrebno je zagotoviti tudi nekaj opreme in dve ognjevarni obleki. V naslednjih nekaj letih pa naj bi se zamenjalo vozilo - visoki tlak in pena, uporabno bolj za notranje požare.

Prireditve (veselica) bo predvidoma v začetku junija. Izvedli bodo tudi tekmovanje, v katerega bodo vključeni pionirji.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO SV. ROK

Letos naj bi šli v izgradnjo novega gasilskega doma. Idejni načrt je že narejen. Z delom naj bi začeli spomladi po prvem maju. Načrt za letos je izgraditi objekt do strehe.

V avgustu bo že tradicionalna veselica.

ČEBELARSKO DRUŠTVO

1. in 2. marca se je društvo udeležilo državnega čebelarskega seminarja v Celju. V marcu nameravajo urediti čebelarsko sobo v gradu na Veseli Gori. V začetku maja

načrtujejo srečanje vseh članov društva. Od 24. do 29. avgusta bo v Sloveniji potekal svetovni čebelarski kongres APIMONDIJA. Čebelarji iz Šentruperta in z Mirne se bodo pripravili na sprejem dveh do treh avtobusov gostov iz vsega sveta. V gradu na Veseli Gori bo ob tej priložnosti razstavljena čebelarska oprema, potekala pa bo tudi degustacija medu. Septembra se bo društvo udeležilo mednarodnega ocenjevanja medu v Semiču.

KULTURNO DRUŠTVO

Godba se je v lanskem letu osamosvojila in je postala samostojno društvo. Dramska skupina je v preteklosti pripravila 3 igre. Društvo je aktivno sodelovalo pri obnovi kulturnega doma. Prav tako je bilo vključeno v organizacijo prireditve iz programa IMAGO SLOVENIAE - PODOBA SLOVENIJE - aktivno se bo vključilo tudi letos.

Načrtujejo eno samostojna igro ter dve gostujoči predstavi. Društvo bo 11. maja 2003 organiziralo tudi romanje z Vesele Gore do Zaplaza.

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO ŠENTRUPERT - GODBA SV. RUPERTA

V začetku lanskega leta je godba štela 20 članov, sedaj jih je že 56, v načrtu pa je doseči zasedbo s 70 člani. V lanskem letu je bilo 15 nastopov. Glasbeniki so osvojili program, ki ga sestavlja približno 30 skladb.

Letos načrtujejo kar nekaj prireditve:

14. junija udeležba na festivalu godb v Trebnjem.

28. junija koncert z gosti (Nuša Derenda) v Šentrupertu.

4. julija koncert v Novem mestu.

23. avgusta nastop v hotelu Palas v Portorožu

7. septembra koncert na Veseli Gori ob

otvoritvi prenovljenih orgel.

20. decembra božično-novoletni koncert v Šentrupertu.

Za leto 2003 načrtujejo tudi snemanje zgoščenke.

PEVSKI ZBOR

VINOGRADNIKOV ŠENTRUPET

Imeli so okrog 15 nastopov.

Večje prireditve: 5. obletnica pevskega zbora, Srečanje folklornih skupin na Veseli Gori, Martinovanje v Trebnjem. Kupili so tudi obleke.

Letos bo pevski zbor zopet nastopal znotraj krajevne skupnosti in tudi izven. Znova je v načrtu organizacija večje prireditve - 5 PESMIJO NA VESELO GORO.

ŠAHOVSKA SEKCIJA ŠENTRUPERT

Šahovska sekcija ima šahovski krožek v šoli. Vodi ga Andrej Brcar, ki je šahovski mojster. Na šoli je trenutno okrog 20 članov. Turnirji za odrasle so največkrat pri Jakliču v zadnji sobi. Nujno bi potrebovali šahovske mize - 8 kom, dolžine 2 m.

Letos se bo sekcija lotila organizacije prvenstva Šentruperta. Predvidoma bo turnir v marcu.

V mesecu juniju je načrtovana organizacija turnirja s širšo udeležbo z Dolenjske in iz Posavja.

V februarju, marcu, aprilu, septembru, oktobru in decembru bodo organizirani redni mesečni hitropotezni turnirji.

Najboljši mladi šahisti se bodo tudi letos udeleževali področnih in drugih tekmovanj za mlade šahiste. V jesensko zimskem času pa bo organiziran tudi turnir za igralce do 15 let.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV ŠENTRUPERT

Je največje društvo v kraju, trenutno šteje 334 članov. Dejavnost je skrb za starejše. Obiskovanje v domu starejših občanov. Za novo leto in med letom je bilo poslanih 93 vizitk. Člani redno obiskujejo druge člane in jih seznanjajo z dejavnostjo, izleti, s srečanji. Letos so dokončno dobili prostore, ki so jih že prej uporabljali. V društvu deluje tudi nekaj športnikov: v strelstvu, balinanje, šah, pikado, smučanje. Srečanje starostnikov je vsako leto, lani je

bilo v Kovačevem hribu.

V maju bo tako področno tekmovanje v športu. V juniju se obeta srečanje upokojencev Slovenije. V juliju bo srečanje članov društva na lokaciji v Šentrupertu. V novembru bodo izpeljali dan starostnikov v Šentrupertu.

DRUŠTVO IGRALCEV TAROKA

Celo zimo se vsak ponedeljek v gostilni Jaklič odvija igra. Vsako leto priredijo turnir, kamor pridejo igralci iz vse Slovenije. Po vsej Sloveniji člani društva sodelujejo na turnirjih. Finačnih problemov niti ni, ker ni velikih stroškov, za turnir pa poberejo pristopnino. Turnir bo tudi letos prvo soboto v decembru.

ZMAJARSKO DRUŠTVO PRELET

Obstajajo od leta 1996. V tem času se je sprejela uredba o prostem letenju. Društvo je prevzelo izdelavo programa za šolanje inštruktorjev motornih zmajev. Velik zalogaj je bil izdelava vzletišča v Nebesih. Letos je potrebno izdelati nekaj korekcij vzletišča, otvoritev pa bo letos v maju. To bi združili s tekmo za pokal Slovenije. Prvi dan se bo tekma speljala z Lisce in s pristankom v Šentrupertu. Konec avgusta bo tekma v hitrem spustu.

Društvo bo sodelovalo na prireditvah, kjer to sodi zraven. Udeleževali se bodo vseh tekem na državnem nivoju ter državnega prvenstva. V načrtu je tudi očiščenje okolice ob cesti v Nebesa.

KONJEREJSKO DRUŠTVO ŠENTRUPERT

Trenutno šteje 60 članov. Vsako leto organizirajo eno predavanje na temo vzreje konj. Prav tako je vsako leto organiziran izlet članov društva. Lani so bili na krajevnem prazniku v Dolah pri Litiji, kjer so sodelovali na tekmovanju za Valvasorjev prstan in ga tudi osvojili. Glavna prireditev je »žegnanje« konj na štefanovo. Društvo je vzelo v najem parcelo, ki jo je Vinko Tomažin dal v najem za 25 let. Postavili bodo še kozolec. 25. maja bo srečanje konjenikov. Pričakujejo mednarodno udeležbo. Izvedli bodo tekmovanje v nabadanju klobas.

DRUŠTVO KMEČKIH ŽENA

Organizirali so tri predavanja: zdravniškega, čebelarskega in cvetličarskega. Praznovali so materinski dan,

sodelovali na ptujski razstavi, sodelovali so tudi na cvičkariji. Organizirali so ekskurzijo za člane društva. V lanskem letu je bilo predavanje o izdelavi štrukljev. V prihodnosti si želijo privabiti tudi mlajše. Letos bo tečaj za izdelavo solat.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA ŠENTRUPERT

V mesecu februarju so obiskali varovance v domovih starejših in jih skromno obdarili. Skupno število krajanov je 21, nahajajo pa se v štirih domovih – Trebnje, Novo mesto, Metlika in Grosuplje.

Za materinski dan bodo izvajali obiske po domovih.

Srečanje starostnikov (vseh krajanov, starih nad 70 let) bo v aprilu. Srečanja se vsako leto udeleži do 140 starostnikov.

V mesecu maju bo obdaritev najbolj ogroženih v okviru akcije »Nikoli nisi sam«. Vrednost vsakega paketa je 30.000 tolarjev, pri nas pa jo prejema 15 ljudi.

V mesecu juniju bodo po domovih obiskali najstarejše krajanke (nad 90 let). Letos jih je 12.

V novembru bo obdaritev republiškega odbora socialno ogroženim s prehrambenimi izdelki.

December bo v znamenju praznovanja božiča in novega leta in zopet obisk po domovih za vse krajanke nad 70 let.

Odbor se vključuje tudi v akcijo brezplačnega letovanja bolnih in socialno ogroženih otrok.

DRUŠTVO VINOGRADNIKOV

V lanskem letu je bila otvoritev najdaljše doljenjske vinske ceste – Gornje-dolenjska vinska cesta. Dolga je 64 kilometrov.

V decembru in januarju je bil organiziran degustacijski tečaj, ki se ga je udeležilo 26 članov. 12. februarja 2003 je bil tečaj o varstvu vinske trte, o učinkovitem zatiranju oidija in ekološki pridelavi grozdja – predavatelj inž. Andrej Kos iz Karsije Dutovlje.

24. februarja 2003 je bilo predavanje o rezi vinske trte s poudarkom na pravilni vzgoji in kakovosti pridelka. V maju in juniju bo predaval na terenu inž. Maljevič o odkrivanju boleznih na vinski trti.

V septembru bo predavanje dr. Mojmir Wondra o pripravi na trgateg.

V decembru je načrtovano predavanje inž. Katarine Merlin o pokušanju mladega vina, odkrivanju boleznih in napak ter odprava le

teh.

V Šentrupertu se je dogajala tudi skupščina VINISA.

Organizirana bo društvena degustacija vin, kar pomeni osnovo za udeležbo na prireditvi CVIČEK 2003, ki ga organizira Društvo vinogradnikov Dolenjske. Prireditev bo verjetno v Kostanjevici ali v Novem mestu.

Tradicionalna prireditev Cviček 2003 v Šentrupertu bo v soboto, 21. junija.

TURISTIČNO DRUŠTVO ŠENTRUPERT

Lani je društvo v sodelovanju s krajevno skupnostjo in kulturnim društvom izpeljalo program IMAGO SLOVENIAE – PODOBA SLOVENIJE. Gostili smo tri prireditve: New Swing Quartet, Zbor Donskih kozakov ter Polono Vetric z monodramo Shirly Vallentine. Poleg tega sta uspešno stekla tudi oba pohoda po Steklasovi pohodni poti. Organizirali so Gregorjev sejem na Veseli Gori.

Društvo se aktivno vključuje v delo ostalih društev.

Tudi letos bo največ pozornosti pri organizaciji prireditev iz programa »IMAGO«. Poleg tega bo ena izmed največjih prireditev v Šentrupertu v organizaciji turističnega društva poletni koncert Godbe sv. Ruperta z gosti na trgu v Šentrupertu v soboto, 28. junija 2003. Pomladanski pohod po Steklasovi pohodni poti smo premaknili na konec aprila, saj je v začetku maja že pohod na Zaplaz.

V projekt Steklasove pohodne poti se aktivno vključuje novoustanovljeno planinsko društvo Polet Šentrupert.

PLANINSKO DRUŠTVO POLET ŠENTRUPERT

Društvo je bilo ustanovljeno konec lanskega leta.

Delo društva bo usmerjeno v organizacijo planinskih pohodov in izletov ter skrb za pohodništvo in pohodne poti v domačem kraju ter povezovanju naših pohodnih poti s sosednjimi – Oglarska pot.

Še posebej tesno sodelovanje namerava društvo vzpostaviti s turističnim društvom predvsem na področju promocije in vzdrževanja Steklasove pohodne poti.

Enkrat letno pa se obeta organizacija osvajanja bolj ali manj zahtevnih gorskih vrhov doma in v tujini.

Povzetek pripravil Rupert Gole

POČASTITEV KULTURNEGA PRAZNIKA

V Šentrupertu je že nekaj let navada, da počastitev kulturnega praznika ni samo za šolarje, pač pa je posebna prireditev tudi za krajanje. Tako je bilo tudi letos, ko sta se združila kraj in šola, povezovalno vlogo pa je imel tudi svet Krajevne skupnosti Šentrupert. Takoj je treba reči, da je bila prireditev na takšni ravni, da bi bil z njo lahko zadovoljen tudi večji kraj, zato ni bilo nič vzpodbudno, ker je bilo v dvorani kulturnega doma nekaj sedežev praznih.

Uvodno vzdušje je znova naredil Pevski zbor vinogradnikov Šentrupert, ki je zapel Prešernovo Zdravljico in Župančičevo Zdravico. Voditelja programa – zdaj že znana Mateja Ahlin in Damjan Zupančič – sta ravno prav odstirala veličino Prešerna; s svojim posredovanjem sta lahko zadovoljila vse prisotne. Da ni manjkalo petja, je poskrbel otroški pevski zbor Osnovne šole dr. Pavla Lunačka – zdaj ga vodi prof. Evelin Legović - ob klavirski spremljavi Damjane Zupan - s svojo mladostno zagnanostjo pa je program popestrila še vokalna skupina Cantamus. Velik delež počastitve pa so pripravili tudi šolarji pod mentorstvom slavistke Janje Jerovšek; predstavili so delček ustvarjalnosti, ki so jo prikazali učenci ob spoznavanju Prešernove balade Povodni mož.

Z vsem programom so izvajalci potrdili, da obletnica Prešernove smrti ni samo obujanje spomina na največjega slovenskega pesnika, pač pa je praznik kulture, praznik vsega, kar je slovenski narod ustvaril v umetnosti.

Jože Zupan

Okrogla miza: MOŽNOSTI FINANCIRANJA IN SOFINANCIRANJA RAZVOJNIH PROJEKTOV V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Krajevne skupnosti imajo na področju razvoja mnogo potreb, želja in volje do dela, vendar se vedno znova srečujejo s problemom financiranja in sofinanciranja razvojnih projektov, kajti lastna sredstva so praviloma skromna. Razlog temu je prav gotovo tudi pomanjkanje informacij in pomanjkljivo poznavanje možnosti, načinov in postopkov, ki so potrebni za pripravo projektov do kandidature na raznih razpisih (tako domačih kot evropskih). Ker krajevne skupnosti praviloma ne razpolagajo s primernimi kadri, ki bi bili sposobni samostojno pripravljati vso potrebno dokumentacijo, se je nujno potrebno povezovati s strokovnjaki na širšem nivoju (občina, država). Tu pa se pojavlja kup vprašanj: Kam se obrniti? Koga vprašati? Kdo lahko pomaga? Koliko to stane? kateri razpisi so aktualni? Koliko je možnosti za uspeh? Kakšna so pravila igre?

Z upanjem gledamo na prihodnost

Opisana problematika je bila tema pogovora na okrogli mizi v Šentrupertu, ki je bila organizirana na pobudo vodstva KS v težnji po pridobivanju novih informacij in povezav, ki so nujno potrebne pri reševanju konkretnih problemov v našem prostoru.

21. februarja se je zbrala pisana družba, ki je svoje misli in poglede izmenjevala skoraj

3 ure. Naj preletimo sodelujoče in njihovo vlogo:

Marica Škoda, županja
Špela Smuk, predstavnica turistične
agencije in DROT-a

Polona Rugelj, ravnateljica OŠ dr. Pavla
Lunačka Šentrupert

Mirko Simončič, župnik in dekan
Tone Rugelj, predsednik sveta KS
Jure Bizjak, podpredsednik sveta KS

Peter Kurent, podpredsednik sveta KS
Goran Pevec, svetnik v občinskem svetu
Marko Koščak, projekt Po poteh dediščine

Marko Kapus, vodja razvojnega projekta CRPOV za Šentrupert

Franc Bartolj, predsednik Društva vinogradnikov Šentrupert

Rupert Gole, predsednik Turističnega društva Šentrupert, predstavnik glasila ŠentRUPERT

Skozi pogovor smo se tako dotaknili vseh najbolj kritičnih točk v krajevni skupnosti, ki imajo razvojni potencial in se ne morejo razvijati le skozi vlaganje lastnih sredstev, ampak je tu potrebno vložiti vse sile v zagotavljanje sredstev iz raznih razpisov in podobno.

Celotne debate seveda ni mogoče objaviti, zato pa objavljamo strnjen povzetek in nekatere sklepe:

Marko Koščak je predstavil zloženko o Šentrupertu, ki je izšla v okviru projekta Po poteh dediščine. Na področju Šentruperta sta v projekt zajeti dve lokaciji – sam Šentrupert in Vesela Gora. V Šentrupertu tako pričakujemo postavitve predstavitev in označevalnih tabel že konec marca. Na Veseli Gori pa bomo združili otvoritev restavrirane zbirke kmečkega orodja in postavitve označevalnih tabel projekta Po poteh dediščine. Projekt kot tak omogoča tudi kandidaturu zasebnemu sektorju na razpisih programa SAPARD.

Preleteli smo tudi posamezne ukrepe projekta SAPARD, kjer je za nas še najbolj zanimiv »Ukrep 4«, ki je namenjen kandidiranju lokalnih skupnosti.

V gradu na Veseli Gori poleg ureditve zbirke čaka še veliko drugih stvari. V kleti je po projektu potrebno urediti vinoteko, kjer bi lahko predstavljali produkte lokalnih vinarjev.

Problematika gradu Škrljevo je seveda še veliko bolj aktualna, saj je objekt že tik pred porušitvijo. Pri trenutnem stanju na KS in občini prihodnost gradu ni nič kaj

svetla. Skoraj zagotovo niti občina niti KS ne bosta sposobni, da bi zagotovili zadostna sredstva za obnovo. Tu pa je seveda še vprašanje namembnosti objekta.

Skozi pogovor o različnih oblikah turistične ponudbe na našem področju se kot izredno zanimiva ponudba izkažejo prenočišča v zidanicah, vzporedno s tem pa ponudba kulinarike, nabiralništvo, pohodne poti, običaji. V tej smeri je gotovo pametno razmišljati in delati.

Problem v našem prostoru pa je v tem, da je zidanic sicer veliko, vendar malo takih, ki bi bile pripravljene na sprejem gostov.

Velik razvojni potencial glede na trenutne in pričakovane razvojne smeri predstavlja Steklasova pohodna pot, vendar v smislu celoletne ponudbe, tako poti kot ponudbe ob poti.

Bistvo vsake okrogle mize so seveda sklepi in konkretne zadolžitve. Nekaj zanimivih sklepov:

1. Potrebno bo organizirati osveščanje in izobraževanje na področju dopolnilnih dejavnosti, trženja pridelkov in izdelkov, skrbi za stavbno dediščino in podobne teme.

2. Za rešitev problematike nadaljnega razvoja muzeja kmečkega orodja in same stavbe je potrebno izpeljati skupni sestanek s predstavnikom Dolenjskega muzeja, predstavnikom ZVNKD-ja, z gospodom Bogatajem in Hazlerjem, s predstavnikom podjetja SPINO – projektantom, ter predstavniki krajevne skupnosti. Sestanek naj bi razjasnil, kdo je za kaj pristojen in kdo bo v nadaljevanju zadolžen za določene aktivnosti.

3. Za rešitev problematike gradu Škrljevo poskušamo poiskati vse možne poti, da se grad zaščiti pred propadom. Potrebno je pospešeno preverjanje raznih finančnih virov, ki bi utegnili prispevati k zaščiti in obnovi gradu.

4. Na nivoju krajevne skupnosti organiziramo bazo »domoznanškega gradiva« – vse, kar se je pripravljalo, pisalo, projektiralo v našem kraju, naj bi se zbiralo na enem mestu. Morda je primerna knjižnica. Gradivo naj bi bilo dostopno tudi zainteresirani javnosti.

5. Na nivoju krajevne skupnosti naredimo popis potencialnih razvojnih projektov, ki bi lahko kandidirali na kakšnem izmed razvojno usmerjenih razpisov. Na osnovi popisa možnih projektov se posvetujemo s strokovnjaki na nivoju občine (gospa županja, dr. Marko Koščak)

6. Vključimo se v Društvo za razvoj podeželja in si s tem zagotovimo pritok informacij s tega področja.

7. Poskušamo vplivati na pospešen razvoj zidaniškega turizma. Pridobimo spisek potencialnih ponudnikov in jim poskušamo zagotoviti strokovno pomoč.

8. Ponudnike ob Vinski cesti in Steklasovi pohodni poti poskušamo vzpodbuditi k projektnemu pristopu nadaljnega razvoja njihove ponudbe, jih usmerjati na razpise, zagotavljati strokovno pomoč.

9. Generalno je potrebno rešiti problem smerokazov v Šentrupertu in okolici – tudi zato, ker je v naši okolici veliko zanimivih turističnih točk.

Povzetek pripravil Rupert Gole

KS se zahvaljuje podjetju PALMA, Andreja Berk s.p., za uso pomoč pri dekorativnem polepšanju prireditve v Šentrupertu.

NOVO VODSTVO PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA ŠENTRUPERT

V gasilskih organizacijah je leto 2003 volilno leto in tudi Prostovoljno gasilsko društvo Šentrupert je 9. februarja 2003 na svojem občnem zboru izvolilo novo vodstvo. Za predsednika je bil izvoljen Peter Kurent z Vesele Gore, za poveljnika pa Ciril Lamovšek ml. iz Kamnja. Program za leto 2003 je najbolj naravnani na strokovno izobraževanje, hkrati pa želimo pritegniti mlajše in tudi žensko mladino, saj je delež žensk v gasilskih društvih vedno bolj pomemben, hkrati pa so tu velike možnosti strokovnega izobraževanja.

Letos bodo večja vzdrževalna dela v stavbi doma, hkrati pa bomo začeli s pripravami na počastitev 105-letnice društva prihodnje leto.

Zaradi boljše usposobljenosti in pripravljenosti operative je bil sprejet sklep, da se bodo sestajali vsako prvo nedeljo v mesecu; to je bila pobuda novega poveljnika, da bodo na srečanjih pregledali in preskusili brezhibnost strojev in avtomobilov, urejali dom in okolico ter izvajali vaje – delno pri domu, delno po vaseh, da bi bila večja učinkovitost. To bo sicer dodatna obremenitev članov, ki pa so jo z razumevanjem sprejeli – računajoč tudi na moralno in materialno pomoč krajanov in vse skupnosti.

Mesec marec je zaznamovan tudi z ženskim praznikom – zato čestitke vsem ženam gasilkam in dobro počutje v pretežno moški družbi gasilcev.

Novi predsednik Peter Kurent pa še posebej priporoča, da bi se v gasilske vrste v večjem obsegu vključevali fantje in dekleta – prijavite se lahko na telefon 34 34 550.

Franc Novak, tajnik

DRUŠTVO VINOGRADNIKOV ŠENTRUPERT

Društvo šteje nad 200 članov; osrednja dejavnost je izobraževanje članov na področju vzgoje in zaščite vinske trte ter poglobljanje znanja iz kletarjenja.

Tudi na teh področjih je znanost naredila velik korak, razvoj je prinesel nove dosežke predvsem na področju ekološke pridelave. S temi novostmi smo se seznanili na predavanju inž. Gordane Veber iz Jurane Maribor, ki je govorila o prehrani vinske trte v programu integrirane pridelave grozdja. Firma Jurana je specializirano podjetje, ki oskrbuje slovensko tržišče s specialnimi mineralnimi in organskimi gnojili.

Naslednje zanimivo predavanje je imel inž. Andrej Kos iz Karsije, Dutovlje, o varstvu vinske trte, še posebej o učinkovitem zatiranju oidija in ekološki pridelavi grozdja.

V našem društvu je bila že dalj časa prisotna želja, da bi organizirali tečaj o degustaciji vina, na katerem se slušatelji naučijo spoznavati in ocenjevati lastnosti dobrega vina, hkrati pa odkrivati napake v vinu ter jih znati tudi ločevati. Tečaj je obiskovalo 26 naših članov. Vodil ga je priznani enolog dr. Julij Nemanič s svojo skupino predavateljev – dr. Dušan Trčelj, dr. Mitja Kocjančič in dr. Mojmir Wondra. Na koncu tečaja so slušatelji dobili potrdilo Biotehniške fakultete Ljubljana, da so opravili tečaj iz senzorične analize vin.

Tako je tudi Društvo vinogradnikov Šentrupert pridobilo dovolj kvalificiranih degustatorjev, ki bodo ocenjevali društveno pokušnjo vin.

Naše društvo je sprejelo pobudo Društva vinogradnikov Dolenjske, da sprejme organizacijo redne skupščine Zveze društev vinogradnikov in vinarjev Slovenije, imenovano VINIS. Tako smo 31. januarja 2003 gostili v Šentrupertu delegate vinogradnikov in vinarjev iz vse Slovenije. Pokroviteljstvo je prevzela Občina Trebnje, ki je tudi pomagala pokriti stroške organizacije. Županja Marica Škoda je v nagovoru pozdravila vse prisotne in izrazila veselje, ker se skupščina odvija na

našem območju.

Skupščine so se udeležili tudi Simona Štraus, slovenska vinska kraljica, kralj cvička Marjan Kirar in cvičkova princesa Zdenka Mirtek; žal pa so ostali stoli, rezervirani za vabljeni z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v glavnem prazni.

Na skupščini so se obravnavale pereče teme s področja vinogradništva. Sprejeti so bili nekateri sklepi, navajam le najvažnejše:

- Obnova vinogradov stagnira; kako povečati obnavljanje, bo prednostna naloga.
- Zveza bo spremljala zakonodajo in organiziranost vinogradništva in vinarstva pri članicah EU. Društva vinogradnikov bo obveščala o ukrepih, ki jih morajo opraviti, da se bomo lažje vključevali v evropske povezave.
- Zveza bo za uveljavitev interesov vinogradnikov in vinarjev, zlasti pa za zaščito malega vinogradnika, iskala povezavo s sorodnimi organizacijami in združenji.
- Zveza bo nadaljevala aktivnosti s tržnim redom za grozdje, mošt in vino. Spodbujala bo oblikovanje organizacij predelovalcev grozdja in vina.
- Zveza bo sodelovala s projektnimi sveti na vinskih turističnih cestah in spodbujala, da se izboljša ponudba in da se ponudniki usposobijo za prodajo vina in hrane na domu.
- Po končani skupščini so imeli delegati kosilo v gostilni Jaklič. V nadaljevanju pa so si delegati ogledali našo lepo gotško cerkev, manjša skupina pa se je povzpela do Brcarjeve vinske kleti.

Da smo skupščino lepo organizirali, potrjuje tudi pisna zahvala predsednika skupščine Stanka Šostru, univ. dipl. inženirja agronomije.

Društvo vinogradnikov Šentrupert je v nedeljo, 16. marca 2003, organiziralo društveno degustacijo vin, na letno skupščino pa vabimo v nedeljo, 23. marca 2003, ob 17. uri v gostilni Jaklič.

Franc Bartolj, predsednik

OTVORITEV GORNJE - DOLENJSKE VINSKE CESTE

19. novembra lani sem bila povabljena na otvoritev najdaljše vinske ceste v Sloveniji, saj je dolga preko 60 kilometrov. Avtobus je peljal iz Ljubljane in pobiral obiskovalce iz Trebnjega, z Mirne in iz Šentruperta, novi potniki so prišli še v Mokronogu in Boštanju, mi pa smo se peljali po dolini Mirne in Save do Krškega.

Kmečka zadruga Krško in Vinska klet Leskovec pri Krškem sta za ta dan pripravili KRST kleti dolenjskega vina CVIČKA, ki ima v tej kleti priznan dom, in KRST Vinske ceste – od kleti mimo vinorodnih goric treh občin – Krško, Sevnica in Trebnje.

Najprej je bila degustacija s prigrizkom in ogled Vinske kleti; uradna otvoritev pa je bila zunaj. Najprej je pozdravil krški župan Franci Bogovič, nato sta bili slavnostni govornici gospa Janja Kokolj in gospa Sonja Bukovec. Sledil je prerez traku pred Vinsko kletjo in obdaritev nekaterih zaslužnih z lončenimi polički, imenovanimi GOLJUFIVČEK. Moški oktet je zapel nekaj pesmic, študentka pa je nekaj narodnih zaigrala na sintetizator.

S tem je bila klet predana svojemu namenu, že na avtobusu pa nam je gospa Magda Krošelj predstavila ponudbo krške občine; svojo ponudbo je podprla s propagandnim gradivom, ki smo ga lahko vzeli.

Po obronkih vinskih goric smo se po asfaltirani cesti peljali do kralja CVIČKA v lanskem letu. Ko nas je pozdravil, se je šalil, da ne ve, ali naj bi govoril kot kralj ali kot vinogradnik in dober kletar. Tam je bila že spet v preddverju kleti pokušina z veliko peciva, ki so ga napekle pridne žene vinogradnikov, ogledali smo si tudi klet, pot pa nas je peljala v sevniško občino. To je predstavil župan Kristijan Janc, podrobneje pa je spregovorila sevniška kmetijska pospeševalka, ki je na svojem območju znala poskrbeti, da so bili priložnostni izdelki plačani, zato je tudi

priljubljena.

Obiskali smo vinsko klet Celestinov, Malusovih in klet takrat še predsednika Državnega sveta Toneta Hrovata. Nikjer ni manjkalo vina in peciva.

Večji kraji ob vinski cesti so Veliki Trn, Malkovec in Sveti Urh; ob vseh pokušinah so pevci tudi zapeli, med drugimi tudi Himno cvičku.

Ko smo zapustili sevniško občino in se spet znašli v trebanjski občini, je pozdravil predsednik Krajevne skupnosti Mokronog Anton Maver in povedal, da imajo razvito industrijo in tudi obrt.

Šentrupersko krajevno skupnost je predstavil predsednik Peter Freljih, ki je poudaril, da imamo največjo krajevno skupnost, pa najmanj delovnih mest. Izrazil je obžalovanje, ker nismo dobili svoje občine, čeprav imamo vse pogoje. Kraj bo še v tem stoletju obhajal 1000-letnico prvega imenovanja.

Spregovoril je še predsednik Vinogradniškega društva Šentrupert Franci Bartolj – v društvu so člani od Trebnjega do Mokronoga, pa vendar niso med seboj sprti in tudi ne politično razdvojeni.

Šentrupečani so v avtobusu sklenili, da udeležence popeljejo v Nebesa, dokler se še kaj vidi. Niso pa jim mogli pokazati zmajarjev, ker je preveč pihal veter. Ko smo se vrnil iz Nebes, je bila še slovesnost na

cesti med Kmetijsko zadrugo in Jakijevo hišo. Tam je bil slavolok in napeljan trak, ki bi ga moral prerezati trebanjski župan Ciril Pungartnik, pa je zaradi bolezni pooblastil geometra Slaka. Seveda ni šlo brez pesmi šentruperskih pevcev, ki so se jim pridružili še štirje pevci iz Krškega. S tem sta bili cesti Šentrupert – Nebesa in Šentrupert – Hrastno odprti. Sledila je pogostitev v dvorani krajevne skupnosti. Šampanjec je prispeval vinogradnik Jože Freljih, cviček pa gostilničar Peter Jaklič. Turistična kmetija Možina je postregla s kruhom in z ribjim namazom, za pecivo pa sta poskrbeli gospe Vida Končina in Malči Kostevc.

Prav privileglo nam je, da smo se malo ogreli, nato pa še krenili na Hrastno, kjer sta svoja vina predstavila Turistična kmetija Gorenc in vinogradnik Peter Bracar.

Po napornem, a pestrem dnevu je sledila še večerja. Predstavniki gospodarskega oddelka Občine Trebnje Drago Sila je pojasnil, kaj vse bi lahko ta cesta pomenila za naš kraj. Gostje so bili tudi z Ministrstva za kmetijstvo, Turistične zveze Slovenije in predstavniki turističnih uradov v občinah Sevnica in Krško. Ob druženju je dan hitro minil.

Je pa škoda, ker ni asfaltne povezave med Vihrom in Nebesi. Tako bi se lahko z avtobusom peljali iz Šentruperta v Šentrupert.

Z Vinsko cesto pa ni povezana cesta Šentrupert – Vesela Gora – Apnenik in Okrog; res ima ta pot oznako Steklasova pot, še več pa bi bilo vredno, če bi vse te naravne lepote znali tudi tržiti. Tedaj bi tudi vsa prizadevanja zaživela tako, kot je bilo načrtovano.

Malči Kostevc

PROGRAM DELA KRAJEVNE ORGANIZACIJE RDEČEGA KRIŽA

1. V februarju smo obiskali naše varovance v domovih in jih skromno obdarili. Skupno število naših krajanov je 21.
2. V marcu smo pobrali članarino – družinska članarina je 1000 tolarjev, posamezna pa 500 tolarjev. Vsak član dobi pisno potrdilo. Za materinski dan bomo obiskali vse po domovih.
3. Srečanje starostnikov – vseh krajanov, starih nad 70 let – bo po dogovoru z vodstvom šole – najbrž 27. aprila. Pri pogostitvi pomaga celoten odbor, ki pripravi tudi pecivo, pijačo pa darujejo domačini.
4. Republiški odbor RK obdaruje iz akcije »Nikoli sami« socialno najbolj ogrožene krajanje v posameznih krajevnih skupnostih s paketi hrane; obdaritev bo v maju.
5. V juniju bomo po domovih v domačem okolju obiskali najstarejše krajanje, stare nad 90 let, in jih skromno obdarili.
6. V novembru bo republiški odbor ponovno obdaril socialno ogrožene s prehrabnimi paketi, raznesli jih bodo odborniki.
7. V decembru pa bomo obdarili vse krajanje, stare nad 70 let; lani je bilo takih 251. Del daril prispeva tudi občinski odbor RK Trebnje. Oni tudi obišejo vse občane naše občine po domovih v decembru, zato jih bomo mi obiskali po novem letu.
8. Naš odbor se tudi vključuje v akcijo brezplačnega letovanja bolnih in socialno ogroženih otrok v naši krajevni skupnosti – Debeli Rtič.
9. Sodelujemo tudi pri solidarnostnih akcijah ob različnih nesrečah in boleznih.
10. Krajevni odbor RK smo v tem letu pomladili – veseli smo, ker je veliko ljudi, ki so pripravljeni pomagati drugim.

Glavni vir dohodkov za naše delo je članarina in prispevki Krajevne skupnosti Šentrupert ob novem letu, pa tudi prispevki posameznikov, ki se odzovejo našim prošnjam.

Leto 2002 je bilo za našo organizacijo zelo težavno. Zaradi afer predstavnikov republiškega odbora RK so tudi nas gledali v njihovi luči. Ponovno poudarjam, da naši odborniki vsa leta niso vzeli niti tolarja za pošto, telefon, prevoze za obiske ali prevoze na sestanke. Vsi smo enotni v spoznanju, da smo dobrodelna organizacija, plačilo pa nam je nasmeh posameznika, ki razume naše poslanstvo.

Marija Brezovar,
predsednica

O KULTURNEM DRUŠTVU IN KULTURNEM DOMU

Omenjeno je že bilo, da je bil ob krajevnem prazniku Krajevne skupnosti Šentrupert blagoslovljen prenovljeni kulturni dom.

Ta dom so zgradili naši očetje 1939. leta v takratni Občini Šentrupert, v prvi vrsti pa je bil namenjen Sokolskemu društvu, zato je pri starejših krajanih še vedno naziv sokolski dom. Kasneje je veliko služil kulturnim prireditvam, saj so že pred vojno naštudirali tudi po tri igre letno, ob vsaki taki priložnosti je bila dvorana nabito polna. S prihodom televizije je kulturno življenje v domu zamrlo in tudi sama stavba je samevala in je bila vedno večja potreba po obnovi. To se je uresničilo pred osmimi leti, ko smo znova ustanovili Kulturno društvo Šentrupert z namenom, da bi obnovili tako kulturno življenje kraja kot samo stavbo. Prva gledališka igra po 20 letih premora je bila Linhartova Županova Micka, pripravili sta jo profesorici Zvonka Krištof in Gabrijela Šturm. Na pobudo domačina in dobrotnika Jožeta Anderliča je bila ustanovljena Godba svetega Ruperta; danes ta godba šteje že več kot 40 članov in uspešno nastopa pod vodstvom dirigenta Boštjana Dimnika. Skupaj s Krajevno skupnostjo Šentrupert in Turističnim društvom Šentrupert smo sodelovali pri prireditvah, imenovanih Imago Sloveniae – Podoba Slovenije in tako tudi v Šentrupert pripeljali vrhunske prireditve v zadovoljstvo krajanov in širše skupnosti. Z obnovljenim domom se nam lahko krepi ponos, hkrati pa se nadaljujejo prizadevanja, da bi bile kulturne vrednote dostopne vsem krajanom. Odprto vprašanje je še ostalo lastništvo dela zemlje, saj je lastnik še vedno Športna zveza Slovenije – prepričan sem, da nam bo tudi to uspelo, hkrati pa bi tedaj tudi okolico doma lahko primerno uredili. Zdaj je bil tudi občni zbor Kulturnega društva Šentrupert – več o tem pa v naslednji številki časopisa ŠentRUPERT.

Peter Kurent

ŠTEFANOVO V ŠENTRUPERTU

Zdaj je že kar nekaj let navada, da smo se za štefanovo zbrali ljubitelji in lastniki konj s širše šentruperske doline. Zbrali smo se pri kulturnem domu in v povorki krenili po Šentrupertu. Ustavili smo se pred cerkvijo, kjer je lepo vreme privabilo veliko gledalcev. Gospod dekan Mirko Simončič je blagoslovil 41 plemenitih živali, lastnikom pa naročil, da moramo lepo skrbeti zanje. Po blagoslovu ni manjkalo medice in zvokov harmonike. Največ pogledov pa je pritegnila uigrana štirivprega. Nekateri smo po blagoslovu pospravili konje v domače hleve in se vrnili na golaž. Bolj oddaljeni pa so svoje konjičke »parkirali« kar pred kulturnim domom ter se sami pogreli ob hrani in pijači.

Dodati moram, da velja pohvala kuharjem za kulinarčno dobroto.

Drugo leto pa spet na svidenje!

Andreja Primožič

PLANINSKO DRUŠTVO POLET IZ ŠENTRUPERTA SE PREDSTAVLJA

V trenutkih, ko se je leto 2002 poslavljalo od nas, se je v Šentrupertu rodilo novo društvo. Ta "otrok" je živel v naših razmišljanjih in dejanjih že kar nekaj let, pravzaprav od takrat, ko se je v Turističnem društvu Šentrupert porajala Steklasova pohodna pot – po obronkih Šentruperta. Že tedaj smo razmišljali, kako poti dati nove, širše dimenzije, kako jo širše predstaviti. V razgovorih, ki smo jih imeli z izkušenimi planinci, gorniki in s pohodniki, smo prišli do spoznanja, da jo moramo vključiti v družino Planinskih društev, pod okriljem Planinske zveze Slovenije, naredili smo vse potrebno za rojstvo društva, izbrali smo ime, ki nam bo dalo polet, k sodelovanju smo povabili izkušene planince, gorske vodnike in organizatorje pohodov, izletov in potovanj, ustanovili društvo in ga registrirali. Prepričani smo, da bo tudi to društvo, v tesnem sodelovanju s Turističnim društvom Šentrupert, zaživelo, obogatilo dogajanja v naši dolini, hkrati pa privabilo številne ljubitelje narave, gričev in hribov, planin in gorstev, pohodov, izletov in potovanj.

Že v naslednjih tednih bomo sestavili podroben program dela, povabili k sodelovanju Šentrupečane in okoličane, v Turistični kmetiji Deželan na Hrastnem pa vsem, ki bodo to želeli, predstavili program dela in z diapozitivi oživili spomine na pravkar organizirano ekspedicijo v Južni Ameriki in njen najvišji vrh Aconcagua (6956 m). Po končni predstavitvi bomo ob prigrizku in kozarčku domačega pokramljali in sprejemali koristne predloge vsem, ki se želijo aktivno vključiti v naše delo.

Vabim vas, da se nam pridružite! Vsi ljubitelji narave, izletov, pohodov, vzponov in potovanj se lahko prijavite pri Martini Ruperčič, Kamnje 40, 8232 Šentrupert, lahko pa pokličete na tel. št.: 07/ 30 40 506.

**Da so močne korenine planinstva, naj vas prepriča
1. del poročila o uspešni ekspediciji**

OBLAK NAD ACONCAGUO

Petek, 17. januar 2003, je bil dan, ki smo ga planinci ekspedicije Aconcagua 2003 tako nestrno pričakovali kar nekaj let; od zadnje ekspedicije v Peru je minilo skoraj tri leta. Kakor film se je odvrtelo nekaj spominov iz Peruja: Cuzco, Machu – Pichu, jezero Titicaca, vulkan El – Misti (5824 m), legendarni reliefi iz puščave Nazca. Toda spomin seže še dlje – Himalaja 1993, Mexico 1991 in najvišji vrh Srednje Amerike Orizaba (5700 m), Afrika 1990 in najvišji vrh Afrike – Kilimandžaro (5896 m). Koliko je bilo že potepanja po najvišjih vrhovih kontinentov, koliko truda in znoja je bilo potrebno, da smo osvojili te vrhove.

Tega januarskega petka smo z avtobusom krenili na pot proti Benetkam. Avtobus se je kar "šibil" pod težo težkih nahrbtnikov in "prasic" – kakor rečemo velikim transportnim vrečam, v katere je potrebno naložiti prav vse – od cepinov, derez, šotorov, kuhalnikov in posode, spalnih vreč in še in še. O vrhu Aconaguae, ki je visok skoraj 7000 m in je vreden vsega spoštovanja in previdnosti, smo veliko strašljivega slišali in prebrali o tem, kaj se je dogajalo na tej gori. Zadnje tedne sem vstajal zgodaj zjutraj, telovadil, tekkel, Steklasovo pot sem pregazil na masi v najtežjih razmerah (30 – 50 cm snega), vsaj s kondicijo ne bi smel imeti težav, če bo že aklimatizacija na teh višinah problem.

Odšli smo v Južno-ameriško poletje – na drugo stran ekvatorja. Iz Benetk smo poleteli v Pariz, nato pa z Boingom 777 na 11111 km dolgo pot do Santiaga v Čilu. Malo pred pristankom smo jo zagledali – Aconcagua namreč. Tudi 4000 m nad njo se nam je zdela ogromna in nedostopna. Bila je zasnežena in lepa v tej svoji veličini. Že tedaj smo se spraševali, ali nam bo ta prastara gospa dovolila pot na vrh. Po pristanku v Santiagu smo se napotili v hotel, kjer smo prenočili. Že tisti dan smo si na hitro ogledali glavni trg Santiaga – tega

petmilijonskega mesta. To petsto let staro mesto, narejeno po evropskih kriterijih in s špansko arhitekturo, zares zaživi proti večeru, na ulicah, parkih, korzih in bulevarjih se preriva na tisoče obiskovalcev, turistov, domačinov – umetniki, slikarji, glasbeniki, artisti, komedijanti in preprodajalci – vsak se po svoje trudi, da bi zaslužil kakšen peso. Na hitro smo se oborožili s plinskimi bombami, ki smo jih potrebovali za kuho. Po prespani noči smo se z avtobusom napotili v Argentino, točneje v Mendoza, kjer smo dobili dovoljenja za vstop v nacionalni park AC – seveda za 200 USD. V mestu živi kakih petsto Slovencev, kakih stopetdeset se jih druži in udeležuje vseh prireditev, ki si jih organizirajo – eni pa ostajajo še kar na drugi strani – po tolikih letih ekonomske emigracije ali izgnanstva. V Mendози smo si zaželeli pravega argentinskega zrezka. Le-ta mora biti po pravilih pol krvav, zalivali pa smo ga s črnim mendoškim vinom (vino tinto); skromen bife na polpokriti košarkarski dvorani in

dobra hrana sta nas toliko navdušila, da smo si privoščili nočne dvojke – na en koš. Sama pot na vrh AC nam je postregla z vsem, kar lahko ponudi. Sneg, ubijajočo vročino, tako da nam je bila pot do najvišjega gorskega hotela Plaza de Mulas (4380 m) zelo naporna; teh 38 km poti pa smo morali zaradi sneženja razdeliti na dva dneva. Lečasti siv oblak nad AC, ki se je pojavil ob najbolj sončnem vremenu, nam je pokazal svoje zobe. V oblaku divjajo vrtničasti viharji tako, da se ga bojijo tudi domačini. Mi smo v snežnem viharju zgubili več kot pol ekipe, saj niso našli poti do hotela. Drugega dne smo ugotovili, da so se 90 korakov od hotela zaradi snežnih zemetov in slabe vidljivosti obrnili in bivali v šotorih kakih 300 m nižje. Že naslednji dan smo bili vsi skupaj in po dnevu počitka opravili z aklimatizacijsko višino 5400 m (Nido de Condures – ali po naše Kondurjevo gnezdo), v naslednjih dneh smo s pomočjo nosačev formirali dva vmesna tabora – enega na 5400 m, drugi na 5850 m, prespati noč na taki višini, pri divjih vetrovih, ki pulijo šotor iz tal, pri – 15 stopinjah C, predstavlja posebno doživetje, ko spanec noče in noče priti, čas ponuja večna razmišljanja o tem, s kakšnim naporom so izpostavljena telesa in jekleni živci vrhunskih alpinistov sveta.

Navkljub težkim razmeram in naporni aklimatizaciji je od cele ekipe prišlo na vrh kar pet članov odprave, sam pa sem dosegel višinski rekord – obrnil sem se kakih 900 m od vrha 6956 m visoke gore. Upal sem sicer, da bom lahko prespal tudi na Berlinu (5850 m) in se po prespani noči povzpел na vrh – vendar je ob uspehu peterice cela ekipa krenila na pot proti dolini. No, kljub vsemu je bila ekspedicija uspešna, saj se giblje odstotek uspelih vzponcev na AC okoli 2 – 3 % in ko smo si v dolini ogledali množično pokopališče žrtev AC in celo spomenik, postavljenega v spomin preminulim Slovincem, ki ga je že davnega leta 1982 blagoslovil nadškof Alojzij Šuštar, smo se zavedali sreče, ki smo jo pravzaprav imeli!

Bojan Brezovar

ŠAHOVSKA SEKCIJA ŠENTRUPERT

Šahovska sekcija Šentrupert, ki deluje v okviru Šahovskega kluba Trebnje, je v zimskem času pripravila več turnirjev, naši člani pa so sodelovali tudi na tekmovanjih v drugih krajih po Dolenjski in Posavju.

Osrednji turnir je bil ob prazniku Krajevne skupnosti Šentrupert, potekal je 28. decembra v kulturnem domu. Ker je turnir hkrati štel tudi kot zadnji v seriji turnirjev za naslov prvaka Občine Trebnje v šahu za leto 2002, je bil še toliko močnejši. Po 11 kolih je zmagal mojster FIDE Miha Furlan z 10 točkami pred Tomažem Marinškom, Primožem Potočnikom in Andrejem Brcarjem (najuspešnejši domačin), ki so usvojili po 9 točk. Skupno je nastopilo 29 igralcev z Dolenjske, Posavja in Ljubljane. Med mladinci je bil najboljši David Brcar s 5 točkami. V skupnem seštevku za naslov prvaka Občine Trebnje v letu 2002 pa je bil najboljši Andrej Brcar s 110 točkami pred Furlanom in Beguličem, ki sta usvojila po 100 točk. Odlično 7. mesto je v skupnem seštevku z 42 točkami usvojil Vinko Tomažin, najstarejši udeleženec turnirjev. Skupno se je turnirjev udeleževalo 37 igralcev.

V februarju je v gostilni Jaklič potekal 2. redni mesečni hitropotezni turnir, ki se ga je udeležilo 10 tekmovalcev. Zmagal je Miha Furlan z 9 točkami pred Zvonkom Mesojedcem in Andrejem Vošpernikom, ki sta usvojila po 6,5 točk.

Da so v Šentrupertu odlični šahisti tudi med mladimi, dokazujejo rezultati, ki so jih osnovnošolci dosegli na dolenskem prvenstvu 11. januarja 2003. V kategoriji do deset let je Aleš Brcar med 22 igralci usvojil 7. mesto, Matej Kalčič je v kategoriji do 12 let med 24 igralci zasedel 9. mesto, David Brcar pa v kategoriji do 14 let med 28 tekmovalci 12. mesto.

24. februarja 2003 pa je na Osnovni šoli Mirna potekal dvoboj med najboljšimi mladimi šahisti iz Šentruperta in z Mirne, ki so ga dobili Šentruperčani z rezultatom 8:2. Posamezni rezultati: David Brcar: Miha Kozolc – 2:0, Aleš Brcar: Rok Glavan – 2:0, Matej Kalčič: Peter Stovanje – 2:0, Domen Živkov: Grega Logar – 0:2 in Boris Tratar: Trinko Robert – 2:0.

Da je v Šentrupertu za šah veliko zanimanja, dokazuje tudi udeležba na šolskem prvenstvu, ki se odvija v okviru šahovskega krožka na Osnovni šoli dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu in se ga udeležuje kar 22 učencev od 1. do 7. razreda. To je še toliko bolj razveseljivo, saj si v devetletni osnovni šoli učenci lahko izberejo šah kot izbirni predmet od 7. do 9. razreda.

V Šahovski sekciji Šentrupert si želimo, da bi se tekmovanj udeleževalo še več igralcev iz našega kraja, zato bomo letos organizirali prvenstvo Šentruperta v šahu. Prijave zbirata Vinko Tomažin (031- 443 – 627) in Andrej Brcar (041 – 517 – 661). Vabljeni vsi ljubitelji šaha!

Andrej Brcar

Raste nov rod zagrehtih šahistov. foto A. Brcar

Prireditve	Opis	Datum in organizator
Gregorjev sejem	Sejmarska prireditve. Prodaja trsnih in drevesnih sadik, izdelkov domače obrti in kmetijskih pripomočkov ter ostalih »kramarskih« artiklov. Sejem je vedno na Veseli Gori.	8. marec Turistično društvo Šentrupert
Pomladanski pohod po Steklasovi pohodni poti	Steklasova pohodna pot po obronkih Šentruperta. Ob poti je pestra gostinska ponudba.	26. april Planinsko društvo POLET Šentrupert
Romanje od Vesele Gore do Zaplaza	Pohod z Vesele Gore do Zaplaza. Rekreativna, druženje in zabava.	11. maj Kulturno društvo Šentrupert
Srečanje konjenikov	Draga pri Šentrupertu. Srečanje konjenikov z zabavnim tekmovanjem – natikanjem klobase na palico.	25. maj Konjerejsko društvo Šentrupert
CVIČEK 2003 v Šentrupertu	Zabavna prireditve v čast CVIČKU s pestrim kulturnim programom na trgu v Šentrupertu.	21. junij Društvo vinogradnikov Šentrupert
Veliki koncert Godbe sv. Rupert z gosti	Koncert bo na trgu v Šentrupertu. Obeta se resnično vrhunska prireditve z gostjo Nušo Derenda, ki bo ob spremljavi godbe izvajala svoje uspešnice.	28. junij Turistično društvo šentrupert
Poletje v Šentrupertu	Prireditve s programa IMAGO SLOVENIAE – PODOBA SLOVENIJE.	V juliju in avgustu (natančni datumi bodo znani po izboru prireditve) Turistično društvo Šentrupert in IMAGO SLOVENIAE
Koncert Godbe sv. Ruperta ob otvoritvi prenovljenih orgel	Koncert bo v cerkvi na Veseli Gori, kjer bodo po mnogih letih zopet zaigrale prenovljene Göblove orgle.	7. september KUD Godba sv. Ruperta
Jesenski pohod po Steklasovi pohodni poti	Steklasova pohodna pot po obronkih Šentruperta. Ob poti bo pestra gostinska ponudba. Ob pričetku in med pohodom se obeta zanimiv program, preleti zmajarjev, spremljava konjenikov itd.	11. oktober Planinsko društvo POLET Šentrupert
Božično-novoletni koncert Godbe sv. Ruperta	Telovadnica osnovne šole Organizator: KUD Godba sv. Ruperta	20. december KUD Godba sv. Ruperta
Božično-novoletni koncert pevskih zborov in skupine CANTAMUS	Koncert bo v cerkvi sv. Ruperta v Šentrupertu	28. december Župnišče

UTRIP ŽUPNIJE

OB BOŽIČNO — NOVOLETNIH PRAZNIKIH IN NAPREJ

Poleg redne pastorale se je v adventnem in božičnem času v Šentrupertu marsikaj dogajalo.

Za Miklavža so otroci iz pevskega zbora in ministranti pripravili krajšo igrico in tako pospremili Miklavža, ki je obdaroval mlajše otroke do tretjega razreda, otroški pevski zbor ter ministrante, pa še nekaj njihovih bratcev in sestic, pa bratrancev in sestričen, ki so bili »slučajno« na obisku. Seveda pa so večer pred Miklavževim obiskom mladinci pripravili kar 350 daril, da ni bilo problemov, če je bil kdo pri kom na obisku.

Bližal se je božič in tudi letos so birmanci iz osmega razreda pripravili jaslice na deset vreč podlage (mahu), ki so ga v pozni jeseni možje skupaj z dekanom odšli nabrat v Kočevski Rog.

Pred polnočnico je imel otroški pevski zbor kratek program, pri sami polnočnici pa so sodelovali vsi trije zbori, otroški, cerkveni in skupina Cantamus.

Že vrsto let poteka koledniška akcija, v kateri otroci pod vodstvom dekana, katehetov, mladincev in nekaterih staršev v času od božiča do novega leta obiščejo vse domove v župniji. Tako je bilo tudi v letošnjem božičnem času, ko so se skupine kolednikov podale na pot do domov prebivalcev, jim prinesli blagoslova, pokadili jaslice in voščili Božje dobrote v novem letu. Prav tako so Gašper, Miha in Boltežar in angel na podboje vrat napisali kratko G + M + B 03 in s tem vidnim znamenjem opozorili domačine in goste, da so bili sprejeti.

Pri letošnji koledniški akciji je sodelovalo skoraj 50 otrok in kakih 10 mladih ter staršev, ki so jih spremljali po celotni župniji. Tudi otroci so z veseljem sodelovali pri akciji, saj so ponosni na to, da lahko nastopajo kot koledniki. Župljani in prebivalci šentruperske župnije so se tudi tokrat velikodušno odzvali na klic misijonov, za kar so se jim koledniki v imenu potrebnih z veseljem zahvalili.

Na nedeljo sv. Družine pa je bil popoldne koncert domačih pevskih zborov, ki so z lepoto božičnih pesmi nagovorili polno cerkev in potrkali na njihova srca, da so prostovoljni dar namenili mlademu ministrantu Mateju, ki za preživetje potrebuje dializno napravo. Novo leto je bolj ali manj hrupno minilo v družinskih ali prijateljskih krogih, ponovoletni čas pa smo namenili še za obisk belih poljan z ministranti in nekaterimi smučarskimi navdušenci. Delo in dogodki so se po praznikih vrnili v ustaljene tirnice. Starši prvoobhajancev so se zbrali na prvem sestanku v pripravi njihovih drugošolčkov na ta veliki dogodek. Tudi birmanci se intenzivno pripravljajo na svoj veliki dan, pri tem pa so jim v pomoč požrtvovalni animatorji, ki mesečno vodijo skupine. Ne gre prezreti zimskih počitnic, ko so se otroci odpravili na sneg smučat in deskat. Rezultati so bili odlični, odstopov in polomov ni bilo.

V postnem času se bomo lahko umirjeno pripravili na največji krščanski praznik Veliko noč.

Naj nam notranja posprava pajčevin in navlake pomaga, da bomo pripravljeni uzrli Vstalega Kristusa.

Marko Suhoveršnik

BOŽIČNO — NOVOLETNI KONCERT

Prazniki so čas veselja, radosti in razposajenosti. Lahko pa to združimo s koristnim. To smo lahko storili v nedeljo, 29. decembra 2002, v Šentrupertu že z drugim BOŽIČNO – NOVOLETNIM KONCERTOM, na katerem so nastopili domači zbori:

- MEŠANI PEVSKI ZBOR, ki ima že tradicijo in popestri marsikatero praznovanje,
 - OTROŠKI PEVSKI ZBOR, ki ga sestavljajo veroučenci od 1. do 8. razreda veroučne šole in radi nastopijo pri mladinskih mašah,
 - SKUPINA CANTAMUS, ki združuje mlade pevke in kitarista ter predstavljajo nekakšno medgeneracijsko vez med zbori.
- Nagovoril pa nas je tudi dekan Mirko Simončič, program pa je uspešno povezoval Jože Ramovš.

Z bogatim repertoarjem zapetih pesmi smo si poslušalci obogatili praznike in začutili mir ter radost božičnega časa.

Ta nedelja je v cerkvenem koledarju posvečena prazniku sv. Družine in tako je izzvenel tudi ta koncert, saj smo namenili prostovoljne darove Mateju Ruglju za nakup dializnega aparata in tako njemu kot njegovi družini olajšali njihove vsakdanje probleme.

Mateja Markec

Mešani pevski zbor - z žlahtno tradicijo

Glas iz mladih grl vedno pritegne.

Cantamus vedno glasneje odmeva.

PRVO SREČANJE Z ŽUPANI

»Dekanija Trebnje že stoletja vrši svoje poslanstvo. Večkrat sem razmišljal, kako bi zbrali vse pozitivne sile, da bi bilo narejeno čimveč dobrega za te ljudi, za ta prijetni košček naše slovenske dežele.

Na januarski konferenci sem to idejo povedal svojim kolegom – sobratom duhovnikom, ki so ji pritrdili. Tako je naš dogovor stekel, osebno sem govoril z vsemi Vami.

Namen tega našega srečanja je osebno se srečati, izmenjati si kakšne misli, da bomo tako vsakdo šli z novim navdušenjem na svoje delo, ki ga opravljamo v dobro naših ljudi. Saj imamo kar vsi nekaj skupnega. Smo zaradi naših občanov, župljanov, in želimo, da bi bilo naše delo v dobro vsem. Želje so naše! Toda to ni dovolj in prav zato je dobro, da se čim pogosteje srečujemo in iščemo tisto dobro, ki naj bi se širilo v našem okolju.«

Tako je dekan Mirko Simončič nazdravil srečanju sobratov duhovnikov s predstavniki županov na tem področju 26. februarja 2003 v gostišču Pri Ivki na

Rakovniku. Prvi pozdrav je dekan Mirko Simončič namenil prisotnima županoma: »Najprej velja pozdrav naši gospe županji Marici Škoda, ki je z vedrino duha prevzela vajeti Občine Trebnje, po vsej verjetnosti bo prinesla tudi nekaj svežine in vedrine v samo občinsko upravo in ne dvomim, da bomo te svežine deležni prav vsi v občini. Smo na kraju, ki za občino ni središčni, je pa za našo dekanijo do neke mere na nekem središču, pa vendar v objemu te Mirnske doline. Vanjo dobro sega Občina Sevnica in zato prav lepo pozdravljam gospoda župana Kristijana Janca, ki že drugi mandat vodi krmilo občine in sem vesel, ker na robove svoje občine ne pozablja in sem prepričan, da je to Vaša stalnica. V mislih pa je z nami tudi župan Občine Litija Mirko Kaplja, ki se iskreno opravičuje, ker ni z nami, kajti obveznosti so ga prav danes poslale na Ministrstvo, a vseeno vse lepo pozdravlja.«

V nadaljevanju je dekan Mirko Simončič predstavil kolege duhovnike, ki delujejo v Dekaniji Trebnje in sosednjih občinah:

Župnik Alfonz Žibert v Boštanju slušbuje 6. leto, župnik Marko Japelj je v Tržišču 5. leto, župnik Janez Cevc v Šentjanžu vodi faro že 10. leto.

V Trebnjem župnik in prodekan Miloš Košir slušbuje 5. leto, ob njem je najmlajši kaplan Peter Kokotec – 2. leto, v Šentlovcu je župnik Jože Erjavac 4. leto, v Velikem Gabru je 5. leto župnik Marko Marinko, župnik Stanislav Škufca pa je 2. leto v župniji Sv. Križ – Gabrovka, župnik Slavko Kimovec je 4. leto v fari Čatež – Zaplaz, župnik Janez Novak je že 11. leto na Trebelnem, župnik Klavdio Peteca je 3. leto v Mokronogu, župnik Gregor Kunej pa je 1. leto na Mirni. Pobudnik srečanja Mirko Simončič je prišel v Šentrupert kot kaplan sedaj že pokojnemu predhodniku Janezu Vidicu, po dveh letih je postal župnik, ob prehodu v 5. leto župnikovanja je zaradi svoje razgledanosti in čuta do vsega postal dekan, ob njem pa je duhovni pomočnik Franc Jamnik že 12. leto in kljub svoji starosti še veliko dobrega naredi za naše ljudi.

»Dekanija Trebnje v svoji zgodovini ni ravno spreminjala svojih meja, je pa vedno delovala kot povezovalni člen med občinami. Želim, da bi to vlogo še naprej dobro izvrševala tudi v povezanosti z župani,« je v nagovoru dejal dekan Mirko Simončič. Po poročilu novinarke Dolenjskega lista Lidije Murn je srečanje potekalo v splošno zadovoljstvo vseh prisotnih. Županja Marica Škoda je poudarila, da marsikatera krajevne skupnosti že lepo sodelujejo z župnijami, omenila pa je tudi pomen dobrih odnosov pri ohranjanju sakralne dediščine. Odziv na prvo takšno srečanje je bil dober, saj je prišla večina duhovnikov iz vseh 12 župnij, tako da bodo takšna druženja postala tradicionalna.

Ker že dobro poznamo dekana Mirka Simončiča, smo prepričani, da ne bo ostalo samo pri besedah, pač pa bodo v bližnji prihodnosti vidna tudi dejanja.

Po gradivu pripravil J. Z.

SPREHODI MED ...

SPREHODI MED HIŠAMI NA TRGU:

»KO JE B'LO ŠE NA PLAC' KLICANO ...«

Stari Šentrupert menda ni bil nič kaj čedna vas. Po Steklasovem opisovanju v »Zgodovini župnije Šent Rupert na Dolenjskem« je bil okoli sicer lepe cerkve in nekdanjega pokopališča visok zid, na katerega je bilo od zunaj naslonjenih 13 kleti, mesnic in kašč. Dalje od zidu pa so imeli »posestniki in osebejniki« svoja stanovanja. „Šele ko so padle zadnje ograde okoli cerkve, namreč visok zid in kleti, je bil Šent Rupert odprt ter se je mogel dalje razvijati, da je postal tako čedna in prijazna vas ...“ opisuje Steklasa razvoj svojega rodnega kraja. Posebno pa naj bi se menda Šentrupert polepšal po zadnjem požaru leta 1870, ko je zgorelo okoli trideset poslopij.

Razglednica Pavlinove hiše pred 2. svetovno vojno
(iz osebnega arhiva Vere Strajnar, Ljubljana)

Po tem dogodku je šentruperski »plac« začel dobivati današnjo podobo. Najimenoitnejšo lego sta med nekdanjo Skedlovo hišo in mežnarijo (cerkvenikovo hišo) imeli dve stavbi: nekdanje šolsko poslopje in poslopje Hranilnice in posojilnice. Šola je med drugo svetovno vojno pogorela in na njenem mestu je danes vrzel v značilni, sicer strnjeni krožni trški pozidavi, ki jo je podrobneje vrednotil že arhitekt Rupert Gole v »Koreninah naše preteklosti« in tudi drugje.

Poslopje nekdanje Hranilnice in posojilnice pa še danes, tako kot nekoč, dominira na »placu«. Hiša je bila sprva Fabianova, kasneje pa Pavlinova. Že pred drugo svetovno vojno, ko je bila v njej Hranilnica in posojilnica ter Mizeritova trgovina, jo je fotografiral in fotografijo natisnil na posebni razglednici ljubljanski fotograf Anton Mancini. Na desnem robu te razglednice je še viden del nekdanje stare šole, ki ni prestala vojne. Pritlični del Pavlinove hiše je imel takrat na sprednji strani dvoje širših vhodnih vrat: ena so vodila v trgovinski del z

dvema večjima »izložbenima« oknoma, drugi pa v posojilniški del stavbe, ob katerem je bila kamnita klop. Prav ta kamnita klop je že pred drugo svetovno vojno dobila posebno vlogo. Po jutranjih nedeljskih mašah so se Šentrupečani zadržali na »placu«, poklepetali in prisluhnili razglasom, ki so jih brali s te kamnite klopi.

Po zaslugi gospoda Julijana Strajnarja, etnomuzikologa s šentruperskimi koreninami, je na Inštitutu za glasbeno narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani ohranjen zvočni zapis šentruperskega „klicanja na trgu pred cerkvijo“ iz leta 1966. Razglase je takrat vaščanom po nedeljski prvi maši bral Edvard Zavrl, po domače Apetov Edvard.

20. novembra tistega leta je Edvard na šentruperskem »placu« razglasil, da Vinko Z. preklicuje vse žaljivke, ki jih je na Bistrici izrekel Jožetu S. in da se mu zahvaljuje, da je odstopil od tožbe. Edvard je ob tem dodal še svoj značilni poduk, da naj drugič na Bistrici

„majo mal' krajš' jezike“. Naslednji Edvardov razglas je bil za Jožeta B., ki je tistega hladnega nedeljskega jutra hotel preklicati vse vroče govornice, ki so se v Okrogih širile proti njemu. Svojim sovaščanom je v tem Edvardovem razglasu zagrozil s sodnim preganjanjem. Sledilo je obvestilo Zadruge o ponedeljkovem odkupu živine; dopoldne naj bi odkupovali „prašiče, govejo živino za zakol in ta mlado pitano živino“, popoldne pa naj bi bil odkup za „prima živino za izvoz: zaželeni so bili junci, biki, telice, predvsem pa dobr' vol'“. Edvard je ob koncu tega združnega razglasa zagotovil tudi ugodne cene. Z naslednjim razglasom so bili povabljeni gasilci na gasilsko sejo v gostilno Jaklič. Zadnji razglas pa je Edvardu naročil „en potnik“, ki mu je v četrtek ob deveti uri in osem minut, ko je na železniški postaji Rakovnik stopil na vlak za Sevnico, iz žepa padla rokavica. Za najdeno in prineseno rokavico je „ta potnik“ obljubil nagrado.

Ali je kdo tisto izgubljeno rokavico našel in dobil nagrado, ali je Jože B. še koga sodno preganjal in ali so bile cene živine, one za zakol in tiste druge za izvoz, res tako ugodne, ne vemo. Tiste kamnite klopi in tistega tako značilnega Edvardovega glasu že dolgo ni več, Šentrupečani pa po prvi maši še radi postojijo in poklepetajo pred Pavlinovo hišo. Bog vedi, ali še komu kdaj uide spomin na čase, »ko je b'lo še na plac' klicano«?

Jože Uhan

„Šentruperski fantje“ (... Sandi Prah, Pavel Uhan, Polde Udovč ...) pred Pavlinovo hišo po nedeljski prvi maši leta 1938 (iz osebnega arhiva J. Uhan, Ljubljana)

DOMAČE ZNANJE

DOMAČE ZNANJE V PRAKSI

Štefan Breznikar, univerzitetni diplomirani inženir lesarstva, zaposlen v Novolesovi poslovni enoti Ploskovni elementi na Račjem selu pri Trebnjem kot vodja tehnološke priprave dela, je decembra prejel od Mestne občine Novo mesto občinsko nagrado za inovacijsko delo. Z njim sem se pogovarjal na njegovem domu v Dragi.

Štefan, kakšne vrste nagrada je to in za katero inovacijo si jo prejel?

- Nagrado podeljuje Mestna občina Novo mesto vsak konec leta raziskovalcem in inovatorjem iz podjetij v novomeški občini. Inovacijsko delo pomeni izboljšavo delovnega procesa z več vidikov. V mojem primeru je šlo za izboljšavo na liniji za obrezovanje in spajanje furnirja na topi spah. Pri izboljšavi gre za preprečevanje nepotrebnih izgub dokaj dragega lepila, del katerega ob nanašanju na furnir kaplja iz posode za nanos. To lepilo pada v poseben lovilc v obliki pladnja. Glede na to, da pa je pladenj dokaj velik, padajo vanj tudi smeti, da tako ulovljeno lepilo ni več primerno za ponovno uporabo. Ker to lepilo pada na enem mestu, sem tu podstavil manjšo posodo valjaste oblike, v katero smeti ne morejo padati, in tako se lahko ulovljeno lepilo ponovno uporabi.

Izboljšava v proizvodnji lahko pomeni znaten prihranek podjetja in boljšo konkurenčnost na tržišču. Kako podjetje Novoles gleda na to in kako vzpodbuja inovacije in predvsem inovatorje?

- Glede na to, da stroj uporablja dve taki posodi za nanos lepila in da se na njem dela v treh izmenah, so zaradi tega lahko letni prihranki več milijonov tolarjev. Tako vidimo, da inovacijska dejavnost lahko predstavlja v podjetju znatne prihranke, poleg tega pa pomeni za vsako podjetje tudi velik tehnološki napredek. Tega se podjetje NOVOLES d. d. zaveda in tovrstno dejavnost spodbuja. Tako se vsak

inovacijski predlog obravnava pred strokovno komisijo, ki vsak predlog skrbno pregleda in oceni. Če je predlog uresničljiv tudi v praksi, se vsak realiziran predlog po posebni finančni lestvici stimulatивно nagradi.

Lahko predloge dajejo vsi delavci v podjetju – ali pa je to omejeno – recimo – na tehnično osebje ?

- Dobri predlogi so navadno tisti, ki so preprosti za realizacijo, pomenijo pa velike učinke. Tako največ izboljšav vidijo ravno delavci za stroji v proizvodnji, ki so ozko, vendar strokovno dobro podkovani. Prav zato so v vseh Novolesovih obratih nameščene posebne skrinjice, kjer lahko prav vsak delavec predlaga izboljšavo.

Štefan, ostal si zvest domačemu kraju. Te ni nikoli vleklo kam drugam, v tujino?

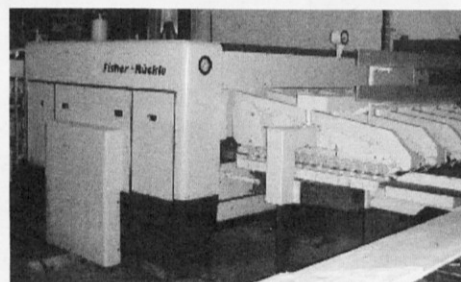
- menim, da se tudi v tujini ne cedita mleko in med. Včasih je lepo iti na kakšen izlet, spoznavati nove kraje, drugačne običaje ... Vendar pa se je še enkrat lepše vračati proti domu, v Šentrupert.

Te bomo še kaj videvali v inovatorskih krogih?

- Kdaj se rodi dobra ideja, je težko predvideti. Vsekakor pa si moramo vsi vse življenje prizadevati in stremeti k izboljšavam, ki nam lahko izboljšajo in v največ primerih tudi poenostavijo življenje.

Priznanje iz rok dr. Antona Starca, predsednika Mestne občine Novo mesto

Štefan je s svojim znanjem in z iznajdljivostjo veliko prihranil.

V Šentrupertu se v zadnjem času zelo veliko dogaja na področju družabnih prireditvev.

Kako Ti gledaš na razvoj kraja?

- Zadnja leta so na tem področju revolucionarna, kar je tudi prav. Mislim, da aktivnosti društev, obnova kulturnega doma ter raznovrstne prireditve pozitivno vplivajo na vse Šentrupertčane, pa tudi na ljudi v širši okolici. Le s tako aktivnostjo lahko ustvarimo kraj, kjer se bodo lahko srečevale generacije, s tem pa bomo privabili tudi turiste. Mislim, da je v tem trenutku pomembno, da se vsi zavemo enovitosti in enkratnosti našega kraja in ga skušamo ohraniti kar najbolj izvirnega in samoniklega. Naj bo naš kraj v ponos tudi našim zanamcem!

S Štefanom je kramljal Damjan Zupančič

NAD STRES Z UROKI

Z UROKI DO STRESA - NAD STRES Z UROKI

Besedo stres še najbolj poznam iz časov, ko sem bila na podiplomski študiju v Londonu: »To je tako stresno,« so mi govorile prijateljice, ali: »Počutim se depresivno, to je tako depresivno.« Poznala sem ljudi, ki so jih skrbi pripeljale do živčnega zloma: Slovenka, ki je bila tudi med njimi, mi je celo potrdila iz lastnih izkušenj, da so Angleži veliko boljši terapevti od slovenskih psihiatrov, saj, namesto da bi pacienta 'filali' s tabletami, rajši poskrbijo za vrsto ugodnosti, s katerimi zaposlijo depresivnega človeka: od zastoj javnega prevoza do zastoj tečajev računalništva, jezikov ... ali pa celo vstopnic za kulturne prireditve.

Ko so takole 'cepali' ljudje okrog mene, sem se nekoč zaskrbljena potožila enemu izmed svojih profesorjev; ta pa me je potolažil, da bi bila verjetno zadnja, ki bi me uničili živci na tak način kot nekatere moje kolege. Pa vendarle ... namesto živcev so začeli delovati uroki ...

Januarja leta 1995 sem se po nekaj mesecih bivanja v Londonu preselila v hišo, kjer je sobe oddajala starejša Poljakinja – pianistka, s katero sva bili večno v iskanju ravnotežja: ona potrebna pozornosti (zgubljena mladost jo je kaznovala tudi s tem, da so vsi njeni bližnji ali pomrli ali živeli daleč proč od nje, pa še starala se je tako hitro, da je bila videti kakšnih 20 let starejša kot v resnici) – sama pa sem bila vedno polna vedrine in tako tudi stalno zaželena v družbi ostalih stanovalcev. Stanodajalki sem se sicer vedno skušala odkupiti s tem, da sem bila prostovoljno za snažilko v hiši (kar tudi ni bilo ravno vseč njej, saj je rada kopičila stvari – od drobtin na mizi in po tleh do prastarih zaprašeni koledarjev na steni, ki so meni in ostalim stanovalcem na ljubo šli v smeti, jaz pa bi zaradi tega skoraj letela iz hiše). Na koncu – po dveh letih in pol skupnega bivanja – sva bili vendarle z gospodinjjo že kar prijateljici; nekako navadili sva se druga na drugo in si tolerirali najini različnosti, tako da so najina srečanja po toliko letih zdaj čisto neobremenjena.

Toda začetek bivanja pri njej je bil že takoj zaznamovan z urokom: vselila sem se teden dni pred tem, ko so angeli tik pred začetkom

jutranje maše ponesli v nebesa dušo meni tako drage Šentruperčanke – tete Pepce. Znamenje za slabe dogodke sem dobila že isti dan, ko sem se vselila v svojo novo sobo. Ko sem pospravljala stvari, ki niso bile moje – zato da sem lahko naredila prostor svojim stvarim – sem namreč razbila dvojne stvari: lonček, katerega črepinje naj bi mi sicer prinesle srečo, toda skoraj istočasno sem razbila še ogledalo. Bolj kot lonček sem si zapomnila razbito ogledalo in staro ljudsko vražo, da to prinese sedem let nesreče. Toda sedmica je vendarle ena izmed mojih najljubših števil, le kako naj bi mi prinašala nesrečo!

A če dobro premislim, mi v življenju prinaša spremembe pravzaprav – namesto sedmice – številka osem. Osem let po prvem prihodu v London sem se odločila, da bom postala terapevtka glasbene medicine, se vpisala v tečaj in tako ponovno začela obiskovati meni priljubljeno (četudi za mnoge njegove prebivalce vse bolj depresivno in stresno) velemesto London: kako lepo si je deliti čas s prijateljicami in prijatelji, ki tam še vedno vztrajajo in mi en vikend na mesec lajšajo napore, ki jih prinašata dolga pot in življenje v drugem mestu! Ko tako vsak mesec ugotavljam, kako prijetni in nabiti s

pozitivno energijo so pravzaprav ti (resda kratki) obiski, sem se ob snovanju novoletnih načrtov tudi zavestno odločila, da bi po osmih letih vendarle lahko dokončno zakopala bojno sekirco z duhovi, ki so me začeli preganjati v času, ko sem razbila tisto nesrečno ogledalce. No, kaj grozno hudega mi pravzaprav v vseh teh letih ni bilo, povrh vsega pa me s svojo prisotnostjo že štiri leta nagrajuje Alma, ki sem jo 'začutila' že ob tetini smrti kot obljubo, da mi bo namesto tete bogatila življenje. Osem na pol je štiri, torej je Alma (in razbite črepinje ob razbitem ogledalu!) že rešila pol uroka. Preostale 'duhove' pa sem bržkone pregnala potem, ko sem po osmih letih in še nekaj mesecih vegetarijanstva, zraven katerega so sicer sodile tudi ribe, 'olajšala' življenje sebi, predvsem pa svojim najbližjim in prijateljem z novim načinom prehranjevanja: odločila sem se spet poskusiti meso ... in ... preživela!

Misel na to, da bi vendarle kdaj pojedla tudi kaj mesa, me pravzaprav spremlja še iz časov, ko se je sedemmesečna Alma brezuspešno trudila, da mi v usta porine košček pršuta. A takrat je bil to le bežen pomislek – izvidi v laboratoriju so vselej kazali, da imam dobro kri. Resda so bili razlogi za to, da sem se vendarle odločila začeti jesti meso, tudi zdravstveni (četudi so krvni izvidi vedno ostali odlični!). Še bolj pa me je ob bližanju novoletnih zabav mučilo dejstvo, da marsikdaj na mizi ne bo vegetarijanskih jedi. Kako je biti lačen na družabnih srečanjih, pa sem odkrila že sredi novembra na srečanju klavirskih pedagogov v Velenju – in bila prav besna, saj sem kot članica organizacijskega odbora sama predlagala, da pripravimo tudi družabno srečanje! Tri tedne zatem sem se v trenutku odločila in si v šentruperski trgovini kupila pršut – ter ga nato z užitek pojedla ves zavitek

(pravzaprav sva se z Almo kar grebli, katerega bo dobila več). Naslednji korak so bila družinska – tokrat mesna – kosila in ugotovitve, kako včasih ni treba veliko storiti, da olajšaš življenje sebi in drugim. Pravzaprav je meso postalo pravi pozitivni urok, saj sem ob tem, ko sem prevzela nekaj navad drugih, ne le pomagala sebi, temveč tudi razveselila druge. Recimo mojo mami, ki je 'taglavna' kuharica pri naši hiši, ali pa sorodnike in prijatelje, ki si ne belijo več glav s tem, s čim mi bodo postregli, ko bom prišla na obisk. Da ne govorim o tem, kako družabno (in veselo!) je bilo ob golažu, ki so ga 26. decembra pripravili Šent-ruperčani ob prazniku našega kraja! Kot da bi bila zdaj bolj 'normalna', so me najbližji še bolj vzeli za 'svojo' in so tako naše vezi in povezovanja postala še bolj trdna in prijetna. (Resda bi lahko ob vsem tem razmislila tudi, kateri način prehranjevanja je vendarle najbolj zdrav – ob vsem tem mesu sem se namreč v kratkem zredila za dva kilograma: tudi zaradi sendvičev s šunko, kupljenih na črpalkah in na hitro snedenih v avtu na večernih poteh iz službe domov ...)

In kaj imam najraje pri mesnih jedeh, ki jih uživam v zadnjem času? Pravzaprav zelenjavo, ki jo mami skuha v omaki poleg mesa; in če sem odkrita, se ponavadi 'zagrebem' za vse stroke česna iz te omake. Zakaj pač tudi ne, saj naj bi – povrh vsega – prav česen preganjal boleznin uroke ...

Da pa boste lahko tudi sami (še bolj) uspešno krotili in preganjali uroke, vam moja soseda ponuja recepte, s katerimi pri zdravju in veselju ohranja svojo družino.

Damjana Zupan

KRUH S ČESNOM IN PARMEZANOM

Potrebujemo:

- štruco sveže pečene, še toplega kruha
- namaz (polivko) - naredimo iz olivnega

olja, sesekljanega česna in naribanega parmezana.

Še toplo štruco kruha narežemo na približno 2 cm debele rezine. Vsako rezino namažemo z mešanico iz olivnega olja, česna in naribanega parmezana. Namazane rezine kruha polagamo eno zraven druge, tako da štruco ponovno sestavimo. Počakamo nekaj minut, da se kruh prepoji s česnovim namazom.

Tak kruh najbolj tekne, ko je še malo topel.

Če imate radi PICO (in česen), lahko njen okus »popravite« s tržaško omako po naše:

- sesekljan česen in manjšo količino peteršilja preliješ z olivnim oljem in to naneseš na pico.

AJDOVA KAŠA Z JURČKI (ALI ŠAMPINJONI)

Potrebujemo:

- 600 g gob
- 200 g ajdove kaše
- eno čebulo
- žlico masla
- sladko smetano (varianta: pol sladke, pol kisle smetane)
- dva stroka česna
- sesekljan peteršilj
- majaron, timijan
- sol, poper

Priprava:

- V slani vodi skuhamo ajdovo kašo, ki smo ji dodali strok česna in majaron.
- Na maslu prepražimo čebulo, ji dodamo strok sesekljanega česna, timijan in oprane, na lističe narezane gobe.
- Pražimo, da se sok od gob pokuha.
- Prilijemo sladko smetano in dodamo ajdovo kašo ter peteršilj; dobro premešamo.
- Lahko zapečemo v pečici.

Dober tek!

Mira Brezovar

ANKETA

Želeli smo narediti anketo med tistimi ljubitelji našega glasila ŠentRUPERT, ki ne živijo v Šentrupertu, a pridejo v stik z glasilom. Vendar so bili odgovori tako sorodni, da je lahko tudi anketa čista kratka: Večini je glasilo všeč, ker je veliko domačih novic, da lahko zvedo, kaj se dogaja v Krajevni skupnosti Šentrupert, zato glasila tudi ne bi spreminjali. Knjižnica Pavla Golie v Trebnjem pa je dodala, da je to eno izmed najboljših krajevnih glasil v Občini Trebnje. Lahko bi imel več strani, ker je zanimivo glasilo. Dodali bi lahko še etnološke prispevke.

Vzpodbudno je mnenje profesorice angleščine, ki je že nekajkrat prišla v stik z našim glasilom: »Neverjetno, da krajevna skupnost izdaja svoje glasilo! Verjetno je mnogo občin brez svojega glasila.

Zelo mi je všeč, da je v vsaki številki nekaj iz verskega življenja Krajevne skupnosti Šentrupert. To kaže na širino, kulturo in demokratičnost duha uredniškega odbora in tistih, ki podpirajo izdajanje časopisa. Da bi imeli vsaj nekaj posnemovalcev ...«

Ne gre drugače: Vsa mnenja so obveznost, da bi bilo glasilo še boljše. Tudi to se bo lahko doseglo – a le s skupnimi prizadevanji!

Krajevna skupnost Šentrupert in uredniški odbor glasila

ŠOLSKI UTRIP

DEVETLETKA JE PRED VRATI

V jeseni vse slovenske osnovne šole začinjamo izvajati program devetletke – v prvem in sedmem razredu. Že vse letošnje šolsko leto potekajo priprave na devetletko. Učitelji obiskujemo seminarje, predvsem pa se posvečamo študiju novih učnih načrtov, pozornost posvečamo tudi predstavitvam novih učbenikov in didaktičnih pripomočkov.

Devetletna osnovna šola je razdeljena na tri obdobja po tri leta: prvo triletje – 1., 2. in 3. razred, drugo triletje – 4., 5. in 6. razred in tretje triletje – 7., 8. in 9. razred. V prvem razredu bo pri polovici ur pouka poleg učiteljice prisotna še vzgojiteljica. Obe skupaj bosta izvajali program po novem učnem načrtu, predpisanim in potrjenim za devetletno osnovno šolo ter prilagojenim starosti in sposobnostim otrok. Učiteljica in vzgojiteljica bosta upoštevali prepletanje igre in učenja s potrebo po počitku. Za učence bo organizirano jutranje varstvo pred poukom, po pouku pa podaljšano bivanje. Prvo triletje spremlja otroke ista učiteljica. Vzgojiteljica bo prisotna le v prvem razredu. Prva tri leta je ocenjevanje samo opisno. Učni načrti vključujejo otrokovi razvojni stopnji ustrezne metode in pristope, v pouk bomo vključevali tudi računalnik.

Letošnji učenci petega razreda bodo v jeseni v devetletki obiskovali sedmi razred. Obvezni predmetnik devetletne osnovne šole se nekoliko razlikuje od šestega razreda osemletke, ki je starostno primerljiv. Učenci bodo imeli nov predmet naravoslovje, tehnična vzgoja se preimenuje v tehniko in tehnologijo. Že v sedmem razredu bo potekal pouk matematike, slovenskega in nemškega jezika na različnih zahtevnostnih ravneh, vendar le eno uro (od štirih ur) tedensko.

Učenci se bodo odločili za določeno zahtevnostno raven ob pomoči staršev, učiteljev in svetovalne delavke. Med letom bodo lahko prehajali z ene ravni zahtevnosti na drugo. Delitev v skupine se izvaja z namenom, da bi se čimbolj približali individualnim potrebam učencev in učenje prilagajali posameznemu učencu glede na zmožnosti, sposobnosti, interese in znanje. Nov način prilagajanja šole individualnim razlikam in interesom otrok pa so izbirni predmeti. Že v sedmem razredu učenci izberejo tri predmete. Šola mora ponuditi več izbirnih predmetov iz dveh sklopov: družboslovno – humanističnega in naravoslovno – tehničnega. Iz enega sklopa izberejo učenci največ dva predmeta, enega pa še iz drugega sklopa.

Vsebina izbirnih predmetov je zasnovana kot nadgradnja ali poglobljanje posameznega predmeta, kot povezovanje znanja iz različnih predmetov ali kot nov predmet, ki je lahko enoletni, dveletni ali triletni. Naša šola je letos ponudila učencem bodočega sedmega razreda dvanajst izbirnih predmetov, učenci pa se bodo morali odločiti za štiri skupne predmete – glede na normativ, število učencev v razredu. Učenec bo lahko vsako leto zamenjal izbirni predmet in v isti skupini bodo lahko učenci različnih razredov zadnjega triletja. Vsi predmeti, tudi izbirni, se v tretjem triletju ocenjujejo številčno – od 1 do 5.

Učenci, ki so letos v 4., 3., 2. in 1. razredu, bodo prehajali v devetletko v sedmem razredu. Učenci, ki bodo letos jeseni začeli s prvim razredom devetletke, bodo prva generacija, ki bo šla skozi vse triade. Zanje bo organiziran tudi prevoz, četudi niso oddaljeni več kot štiri kilometre.

Devetletka se v vsebinskem in organizacijskem smislu precej loči od osemletke. Za delo v devetletki so potrebne drugače opremljene učilnice, novi didaktični pripomočki, ker je način dela drugačen. Naši šoli za potrebe devetletke primanjkuje več – zlasti specialnih učilnic. Že zdaj imamo okrnjen kabinetni pouk na predmetni stopnji, ker je premalo učilnic. V načrtu je gradnja prizidka k šoli, ki bo zadostila našim potrebam. Dokler pa tega ne bo, bo pač potrebno v razpoložljivih prostorih izkoristiti vse možnosti in morda poiskati kakšen prostor v stavbah v bližini šole.

Ne glede na to, da še ne bomo imeli dobrih pogojev za delo, se bomo potrudili, da bo šola vsem znosna, če že ne prijetna, saj tako naredimo predvsem – ljudje. Želimo si, da bi se v njej dobro počutili učenci, učitelji in tudi starši, ki vse naše delo spremljajo.

Apolonija Rugelj, ravnateljica

OTROCI NA CESTI

Na Osnovni šoli dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu smo se jeseni četrtošolci skupaj z razredničarko Marjanco Ogrinc in našimi starši odločili, da bomo sodelovali pri mednarodnem natečaju OTROCI NA CESTI. Program natečaja je bil razdeljen na štiri teme: Obnašanje in človeško telo, Na poti, Okolje in Nevarnost. Pri delu smo si pomagali s plakati, kaseto in z delovnim zvezkom.

Vsak ponedeljek zjutraj se pred poukom dobivamo v šoli, kjer rešujemo naloge iz delovnega zvezka. Svoje pridobljeno znanje utrjujemo doma s starši in ob pomoči video kasete v šoli. Glavni cilj je, da bi s tako pridobljenim znanjem in seveda z upoštevanjem pravil v prometu pripomogli k zmanjšanju števila poškodovanih otrok v nesrečah. S tem smo si zadali odgovorno delo, da redno preskušamo in naredimo to, kar smo se naučili.

Že sredi decembra smo poročali o svojem delu. Največ pozornosti smo do takrat posvetili načrtu varnih poti v našem

okolišu, se o njih veliko pogovarjali in izpeljali akcijo Stopimo iz teme. To smo naredili tako, da smo skupaj poslali pisma našim babicam in dedkom in jih prosili, naj s svetlimi oblačili in z odsevnimi trakovi opozorijo nase v prometu.

Konec marca bo končana igrice ŠVIG – prometni vseved. Za izdelavo igrice smo uporabili našo znano Steklasovo pot in ob tem predstavili domači kraj še ostalim po Sloveniji. Pri izdelavi ŠVIGA (maskota, ki nam pomaga odkrivati prometne zakonitosti) in plošče z vprašanji o prometu in prometni varnosti so nam pomagali arhitekt Rupert Gole in mizar

mojster Štefan Vavtar, razredničarka in mentorica kolesarskega krožka Jožica Gole. Vedno se veselimo srečanj s policisti, kajti tako imamo možnost, da še utrdimo svoje znanje in pridobimo nove izkušnje.

O svojem delu obveščamo Krajevno skupnost Šentrupert, Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, predstavili pa se bomo tudi staršem na roditeljskem sestanku. Skozi vse leto pa nas ob izvajanju projekta vzpodbuja tudi naša ravnateljica Polonca Rugelj.

Vsa ponedeljkova jutra nas je spremljala misel na to, kako bi se čimveč naučili, bili varno udeleženi v prometu, kako bi pomagali še neizkušnim udeležencem in skrbeli za to, da se število otrok, udeleženi v nesrečah, zmanjša. Še večjo moč in energijo pa nam je dajala želja po pridobitvi nagrade za najboljše – podaril jo bo Renault Slovenija.

CESTA NI IGRIŠČE, AMPAK KRAJ, KJER POKAŽEŠ, KDO SI IN KAJ SI!

*Ana Zgonc, 4. razred – mentorica
Marjanca Ogrinc*

Maškarada se je razbohotila - in prav je tako!

PREBUJANJE POMLADI

Ob prebujanju pomladi so se oglasili šolarji in pod mentorstvom slavistke Janje Jerovšek odgovorili na dve anketi:

KOMU BI PODARIL PRVI POMLADANSKI ŠOPEK?

- Svoji mami, ker je ona tista, ki ima zasluge, da sem na tem svetu. *Nejc*
- Mamici, ker jo imam najbolj rad. *Maks*
- Dragemu staremu atu na grob, kjer počiva. *Marjeta*
- Tisti deklici, ki jo ves čas opazujem. *David*
- Mami, ker je že veliko storila zame. *Matej*
- Svoji mami, ker jo zelo pogrešam. *Samo*
- Nekomu, ki mi je najbolj pri srcu. *Sabina*
- Stari mami, ker je rož vedno najbolj vesela. *Igor*
- Mami, ker me vedno podpira pri vseh mojih odločitvah. *Sandra*
- Atiju za dobro voljo. *Katja*
- Staršem, ker me imajo radi in lepo skrbijo zame. *Metka*
- Svoji družini, ker sem vesela, da jo imam. *Tanja*
- Bratcu Mihcu, ker ima rad rože. *Tjaša*
- Sestri, s katero se dobro razumem. *Aleksandra*
- Svoji deklici (če bi jo imel!). *Boris*
- Mami, ker je zmeraj prijazna in rada pomaga. *Nejc*

KAJ BI STORIL ZA LEPŠO UREJENOST DOMAČEGA KRAJA?

- Poskrbela bi, da bi uredili pločnike in zelenice. *Urša*
- Uredila bi cvetlične grede. *Tanja*
- Postavil bi več smetnjakov. *Igor*
- Organiziral bi akcijo, da bi vsi kražani pobirali smeti in čistili naš kraj. *Danijel*
- Ljudi bi opozarjala, naj bolj pazijo na domače okolje. *Metka*
- Obnovil bi škrljevski grad. *Anže*
- Ljudi, ki vsepovsod mečejo odpadke, bi kaznovala. *Jožica*
- Zgradil bi stavbe, ki bi privabliale mlade za zabavo. *Nejc*
- Zgradila bi še kakšno trgovino. *Katja*
- Izdelal bi tako čistilno napravo, ki bi pobirala odpadke. *Matej*
- Zgradil in uredil bi zabavišni park. *David*
- Poslal bi pismo predsedniku Krajevne skupnosti Šentrupert, naj skliče vse kražane in naj jim razloži, kako pomembno je, da človek živi v čistem okolju. *Samo*
- Organiziral bi čistilne akcije za otroke in odrasle. *Rok*
- Razpisal bi nagrado za najlepše urejeno hišo v vasi. Ker pa ljudje radi pogledajo, kaj se dogaja pri sosedovih, bi zagotovo tekmovali med seboj. *Nejc*

... AL' LEPŠE OD URŠKE BILO NI NOBENE ...

»Za slovenski kulturni praznik smo se na predmetni stopnji letos pričeli pripravljati že takoj po novem letu. Pri slovenščini smo se poglobili v Prešernove pesmi, natančno smo spoznali življenje in delo našega največjega pesnika in zbirali gradivo za razstavo. Nabralo se je toliko prispevkov, da bi lahko izdali svojo pesniško zbirko. Nekaj pa vam jih predstavljamo,« nam je sporočila slavistka Janja Jerovšek.

FRANCETU PREŠERNU

GLEJ GA,
VISOKEGA, TEMNEGA MOŽA,
KI MU LJUBEZEN NI NAKLONJENA!
NJEGOVE SO PESMI ZNANE VSE,
PA VEDNO NOVA NAJDE SE.
PRAVI JE POET,
A V LJUBEZNI JE PREKLET.
KO PADE NOČ,
NJEGOVE MISLI ODTAVAJO PROČ;
VSE DO NJE,
KJER OSTANE NJEGOVO SRCE.
ISKAL JE TOPLINO,
A NAŠEL LE BOLEČINO.
VEDEL JE, DA JE TO POGUBA,
ZA NJEGA LE IZGUBA.
KO NEBO JE JOKALO,
NJEGOVO SRCE JE OSAMLJENO OSTALO.
NIKOLI VEČ NE BO PISALO ZARADI NJE,
KI STRLA MU JE SRCE.
VENDAR TAKA SO V ŽIVLJENJU POTA,
KAKOR JE V GLASBI NOTA.
DANES SIJE SONCE VROČE,
JUTRI PA SE MORDA NEBO RAZJOČE!

Alan Hazdovac, 8. razred

POVODNI MOŽ

Iskali, iskali so Urško že leta,
ubogega šibkega dekleta;
vse do zdaj bilo je zaman,
minevala noč, mineval je dan ...
Na koncu je slišati bilo samo stoke,
Urško predali v božje so roke.

A nekega dne prišel je nekdo,
da Urško poišče nekje pod vodo;
je skočil v vodo in stegnil roko,
premagal Moža je s svojo močjo.
Potegnil Urško iz vode je ven,
in rekel ji je, da to ni le sen.
Poročila sta se, bilo je lepo,
do zdaj še nikoli, nikoli tako.

Eva Frelj, 5. razred

POVODNI MOŽ

Na valovih šumečih sta dalje plesala,
hotela oditi daleč sta proč,
plesala sta skupaj dolgo v noč.
Hotel je Urško za svojo imet,
od njenega plesa ves bil je prevzet.

Urški mož postajal je všeč,
ni bala se več oblakov, grmenja,
niti potokov deročih šumenja.
»Uršika zala, še pleši ti zdaj,
oj, Uršika zala, saj greva v raj!«

Bila sta že blizu njegovega doma,
kjer v Donavo Sava se bistra izlije,
kjer človek se morja in sonca naužije.
Valovi deroči so Urško želeli,
še pred izlivom Save so k sebi jo vzeli.

Povodni mož brez ljube je ostal,
Urško novo zopet si išče
kakor mravlja svoje mravljišče.
Ne bodi ošabna in brez skrbi –
NOVA URŠKA MOGOČE BOŠ TI!

Danijel Zupan, 5. razred

LEPOTICE

Na gradu tekmovanje priredili so,
da zberejo najlepšo deklico.
Krasotice iz vseh dežel so prišle,
najlepše med njimi tri so bile.

Njihova lepota je žarela,
z njimi se kosala ni nobena.
To so Rozamunda, Urška, Lejla bile,
ki očarale v dvorani so vse.

Komisija imela težko je delo,
nemogoče bilo je izbrati eno.
Odločali so se sedem dni,
dvorjani so nestrpni bili.

Čez tri dni še ena gospodična pridrvi,
njena lepota v dvorani vse zaslepi.
Katera zmagala bo, ni več bilo vprašanje,
gospodični so se izpolnile sanje.

Rozamunda, Urška, Lejla
z dolgimi nosovi odšle,
na zmago upale so tri vse.
Nobena ni nagrade dobila,
gospodična pa je zmago slavila.

Nina Bartolj, 7. razred

PREŠEREN pisal je sonet
za svoj preljubi drobnji cvet;
kar naenkrat je obstal,
ker se za Julijo je bal;
da bi njega zapustila,
da ga ne bi več ljubila.

Preveč v očeh peko solzice,
zdaj že polzijo mu čez lice;
preveč mu žalost dušo grize,
kar brez slovesa gre od mize.

Pesnik ves žalosten, bolan,
še vedno svoji ljubi vdan.
A zarana se prikaže mlada Ana.

Hitro k njemu pohitela,
kmalu ga je vsa prevzela.
Čeprav skupaj nista živela,
kar tri otroke sta imela.

David Brear, 7. razred

PESEM ZA URŠKO

Uršika zala, pleši z menoj,
ko luna sije, jaz sem s teboj.

Urška predraga, ljubi me zdaj,
jaz te ljubim, pridi nazaj.

Pridi, pridi, zapleši zdaj!
Saj danes ples s teboj je pravi raj.

Metka Banič, 5. razred

URŠKINO IZGINOTJE

Urška je skrivnostno izginila. Le kako to? In kam? Bila je vedno nasmejana in videti srečna. Le kaj jo je navdihnilo, da se je odločila za ta korak? Morda pa se je sama skrila, da bi starše in prijatelje spravila v strah?

Kljub intenzivnemu iskanju je niso našli. Ostalo je le upanje, da se bo mogoče le vrnila živa in zdrava.

In glej! Po sedmih dneh skrbi, obupa in žalosti se je prismejala domov. Čisto spremenjena je bila. Hodila je, kakor da bi poplesovala. Dolgo ni hotela govoriti. Na vse pregovarjanje je končno spregovorila. Povedala je, da je bila v prečudovitem vodnem kraljestvu, kjer je vse drugače. Vsi so veseli in prijazni. Ljudje ne poznajo ne žalosti ne trpljenja, sovraštva, nevoščljivosti. Vsi so si enaki, se spoštujejo, si pomagajo. Vsi imajo vsega dovolj.

Odprih ust smo jo poslušali in si želeli, da bi tudi mi doživeli tak svet.

To so bile le sanje, ki se ne morejo vsakomur uresničiti. Le Uršika je bila ta srečnica.

Tea Gorenc, 7. razred

URŠKINO DOŽIVETJE PRI POVODNEM MOŽU

Urška se je prebudila. Znašla se je v naročju Povodnega moža v njegovem toplu domu. Povodni mož se ji je zdel neznansko lep, še lepši kot takrat na plesišču pod lipo, kjer jo je zapeljal. Položil jo je na mehko posteljo, kjer ji je rekel, naj se spočije.

Odšel je proč.

Od samega razburjenja Urška kar ni mogla ležati. Po glavi se ji je porajalo milijon vprašanj. Kje pravzaprav je? Kdo je ta skrivnostni mož, ki jo je odpeljal iz njenega domačega kraja? Zakaj je prav njo morala doleteti taka usoda? Odločila se je, da bo raziskala stanovanje, kamor jo je odpeljal Povodni mož. Vstala je s postelje in se razgledala po njegovem razkošnem stanovanju. Tla so bila iz marmorja, ki je prikazoval vzorec šahovnice. Stene so bile bogato okrašene in obrasle s podvodnimi vzpenjalkami. Zdelo se ji je, da so omare narejene iz čistega zlata. Njen pogled se je ustavil na lestencu, polnem brušenih kristalov in srebrnih okraskov. Šele nato se je zavedla, da je okrog nje sama voda! Povodni mož ji je omogočil dihanje v vodi. Precej očitno je bilo, da Povodni mož živi osamljeno življenje. Osamljeno in razkošno življenje. Hotela je videti, kakšna je zunanost hiše. Stopila je čez prag in se zazrla v pročelje hiše. Umetnost na višku. Okna so bila krasno obrobljena, vse je bilo skladno in vsaka podrobnost zapolnjena s pastelnimi barvami.

Vrnila se je. V naslednjem hipu je vstopil Povodni mož, zavil v temen plašč. Bil je tako skrivnosten in obenem zelo čeden. Pristopil je k Urški in ji prišepnil na uho: »Ne boj se. Prosim te, zaupaj mi!« »Kdo pa misliš, da si, ne moreš me kar ugrabiti in odpeljati s seboj!« je ogorčeno izjavila Urška. Povodni mož ji je razložil, da je zelo osamljen in si želi njene družbe. Povedal ji je, da kar se je zgodilo, pač ne more spremeniti. Urška je obnemela in se sesedla na posteljo. Ni se mogla sprijazniti s takšno usodo. Če se bo kdaj še lahko vrnila domov, se bo do vseh prijazno in obzirno obnašala. Žal ji je bilo njene prevzetnosti. Želela je domov.

Povodni mož jo je osorno pogledal: »Od zdaj naprej mi boš kuhala, prala in skrbela, da mi bo udobno. Nikar ne skušaj pobegniti, saj so moja vrata zapečateni. Tu ti bo bolje.« Zdaj je Urška spoznala, da videz vara. Povodni mož se ji je na prvi pogled zdel prijazen, v resnici je bilo drugače. Vdala se je v svojo usodo in stregla Povodnemu možu dan za dnem.

Nekega jutra, ko mu je postregla z zajtrkom, se ji je ponudila priložnost za pobeg.

Povodni mož je pozabil zapreti okno. Brez pomisleka se je pognala skozi okno in odplavala svobodi naproti. Do površja je bilo še daleč, tako da je morala Urška privleči na plan še zadnje drobce energije in volje. Uspelo ji je, končno je prišla na površje Ljubljane. Iz globin je bilo slišati samo še obupan klic Povodnega moža.

Urška se je zgrudila na breg in se malo odpočila. Nato je odšla k svojim domačim.

Njena družina je bila zelo vesela, saj so jo njeni domači že odpisali, ker so mislili, da je Urška mrtva. Izpolnila je svojo zaobljubo. Prevzetnost jo je minila, postala je prijazna in do vseh spoštljiva. Tudi svojo družino je naučila spoštovanja do vseh ljudi. Na koncu se je celo poročila s Prešernom in skupaj sta si ustvarila srečno družinico.

Matic Jurglič, 7. razred

POVODNI MOŽ IN JULIJA

Pesnik France Prešeren je nadvse ljubil lepo Julijo. Zanj je spisal celo Sonetni venec. Ko je prišel Sonetni venec v roke Julijini družini, se jim je zdelo to nezaslišano. Odločili so se, da se Julija poroči s sinom bogatega trgovca.

Ko je France to zvedel, je začel razmišljati o tem, kako bi na nedeljskem plesu ugrabil Julijo. Omislil si je celo pomočnika. Zdelo se mu je, da bi bil za to najbolj primeren Povodni mož, ki naj bi živel v Ljubljani. Večer pred plesom je šel na breg reke in s posebnimi kretnjami priklical Povodnega moža. Skupaj sta skovala nenavaden načrt za Julijino ugrabitev. Povodni mož je Francetu predlagal, naj se skrije v kakšni temačni ulici, on pa bi mu pripeljal Julijo. Povodni mož je že dobro poznal Julijo, saj jo je opazoval, ko se je en teden prej s prijateljicami kopala v reki. Bila mu je zelo všeč, zato jo je želel za ženo. Julijo je povabil na ples. Povodni mož ji je zelo ugajal, zato je povabilo sprejela. Nekaj časa sta divje plesala, dokler ni Povodni mož z Julijo skočil v Ljubljano. Julijo je tako začaral, da je lahko živela pod vodo. Čez nekaj časa sta se poročila in živela srečno do konca svojih dni. Prešeren pa je odšel in nobeden ga ni več videl.

Nejc Ribič, 7. razred

IZ SKRINJE SPOMINOV

LJUBEZEN

Ljubezen svoje zanke ima.
Preden se zaveš,
že zaljubljeno v svet zreš.

To ti veš!

Zdaj slaven in večen,
včasih otožen in nesrečen.
Najhuje je ljubiti, a ne ljubljen biti.
Temu nisi mogel uiti.

Tvoje srce si je napačno izbralo,
Julijina vzvišenost ti je vzela moralo.
Posvetil si ji venec Sonetni
in Povodnega moža,
a to ji ni seglo do srca.

Drugje si uteho iskal,
v hudih trenutkih si se težko pobral.
Tudi to je nekaj dobrega rodilo,
Slovenstvo te ne bo nikoli pozabilo.

Poezije, majhna knjižica je nastala,
veliko bogastva je vsebovala.
Danes ni človeka,
ki ne bi tvojih pesmi poznal;
Slovenca, ki ne pozna Zdravljice,
bi težko poiskal.

Aleksandra Rataj, 8. razred

FANTOM

Frajerji smo, se vam smeje,
kadar dekličin nasmeh vas greje.

Avtomobili vaša so ljubezen,
ni čudno, da postane človek jezen.

Nogomet vam je potreba,
to puncam je taka beda.

Triki in zvijače, da nas osvojite,
ljubezni prave pa strahopetno se bojite.

Odmrznili boste srca svoja,
ne vdamo se brez boja.

Menda pa naš lep svet je tak,
da skupaj gremo v korak.

Jasna Udovč, 8. razred

KOVAČEV HRIB

Pred mnogimi leti
tu živeli sami so kovači,
za graščake so konje kovali,
pa orodje izdelovali,
a denarja nikoli poznali!

Ko pa kovači so pomrli,
hribu zapustili so ime,
pa lopato, kramp, motiko
in potomcev zelo veliko.
Ti potomci vsi so pridni bili,
ves hrib so prekopali, trto posadili.

So garali in stradali in se veselili,
da dobro vince bodo pili.
A v jeseni kaj pomeni
vrisk in petje v trgatvi,
potem pa mošt in kostanj.

Pa stezice, primerne za kozice,
gorice lepše pa tudi na svetu ni,
kot je Kovačev hrib,
ki nam pomeni vse!

ŽETEV PŠENICE DANES IN NEKOČ

Sončece sije, pšenica zori,
kmetič pa vsak dan bolj v strahu živi,
pšenica je zrela, s kombajnom ga ni,
če toča prišla bi – vse uničila bi.

Pa s kombajnom prišel je pšenico požet,
veliko jo raztresel, pa k drugemu hiti.
Po polju brni – po nafti smrdi,
če kaj se zatakne, grdo govori!

Minila so leta, že dolgo je to,
takrat smo jo želi, kombajnov ni bilo,
pšenica je zrela, pa vroče tako,
a čez poldan na soncu moč ni bilo.

Smo toče se bale, ponoči smo vstale,
srpe vzele – na njive hitele,
je vetrček hladen se s krilci igral,
je mladim dekletom zaspance pregnal!

Je lunca sijala, pa nam nagajala,
za oblake se skrila, pa se spet pokazala
in tako je dejala: »Kaj vam pa je?
V postelji bi bile, zaspane ste še.«

»Oh, luna debela, kaj pa ti veš,
če toča bi stolkla – ti kruha ne ješ,
po nebu se voziš pa nam se smejiš,
vseeno vsak mesec grdo se zrediš.«

Je luno sram bilo, se za goro je skrila,
se je hitro zdanilo, pa pri fari zvonilo.
Spet sonce sijalo, se obetal lep dan,
domov smo hitele, pa bile vesele,
saj celo smo njivo ponoči požele.

*Po očetovi pripovedi zapisala
Malči Medved, rojena Krajšek – s Homa*

SPET O DRAGI IN TUDI O ŠKRLJEVEM

Naša vas Draga stoji na severozahodni strani Šentruperta. Približno leta 1664 je vsa vas izumrla. Pokojne so vozili na Okrog, kjer je bilo okrog cerkve pokopališče. Stari Golobov oče je rekel, da so jih vozili čez Zadrage; če je kateri z voza padel, je rekel: »Pusti ga, ga bom drugič pobral.«

Predniki, ki so se potem naselili, so začeli saditi trto.

Gobca je bila last rakovniškega gradu. Tik nad gozdom je bila stavba, podobna današnjim vikendom. V njej je bil pa »boncarlek, pomirkač« vinogradov. Imel je nalogo, da je dobival delavce. Zgoraj je bilo stanovanje, spodaj pa klet z lepo obokanim stropom. Nazadnje je bila last Bercetove družine. V tistem času pa so bili tudi roparji. »Pomirkač« so roparji ubili in zabetonirali v pepelnjak. Razvalina je še danes vidna.

Grad Škrljevo pa je ravno tako imelo vinograde v Zadragi. Zelo zanimiva je še škarpa, ki so jo zidali tlačani – škarpa je še danes vidna. Na hribčku stoji lepa zidanica, danes last Uranove družine. Po pripovedi očeta Martina so kmetje vozili mošt od svetega Mihaela do svetega Martina – kot obresti. V gradu sta bila dva moža Vasič in Skedl, ki sta ljudem posojala denar. Po končani vožnji sta šla gledat, koliko je v sodih. »Boncarlek« je odbil vrhnja čepa pri sodih z nasprotne strani, da je vino brizgnilo iz enega soda v drug sod.

Za časa Turkov je bil rov iz Golobovega kamnoloma do te zidanice – tudi to se še danes vidi. Fantje so pripovedovali, da se je dalo iti nekako petnajst do dvajset metrov. Nad potjo pa je znamenje – križ v spomin, ko so roparji obglavili moža, da jih ne bi izdal. Križ je bil po vojni obnovljen, sedaj ga pa lepo oskrbujejo Uranovi.

V gradu Škrljevo pa je živela zelo »uhrna« gospa Podobnik. Njeni travniki so se širili po Busenku. Pripovedujejo, da so kosci šli

kosit, ona pa je skozi okno gledala, če delajo. Na vsake toliko časa so kosci postali in brusili kose, ona pa je že zletela do njih in jih vprašala, zakaj stojijo in delajo »fig – fig«. Postala je pri njih in ker so kosci nehali brusiti kose, je videla, da se slabo kosi, zato jim je ukazala, naj kar delajo »fig – fig«, sama pa odšla domov.

Ko so šli listje grabit, je služkinja rekla, da bo skuhala štruklje. Gospa Podobnik je zavpila, da ni treba nič kuhati, saj gre listje samo v dolino. Ko pa je šla gledat in videla, da so v potu rinili listje iz doline v breg, pa je sama dejala, da ni vedela, da je tako, in še ukazala, naj se poleg štrukljev še kaj skuha.

Naslednji prebivalci gradu so bili salezijanci, ki so od nekod prišli. Nanje pa je ostal spomin, ki ga ne moremo pozabiti. Okno v gradu se še danes zasveti v jutranji zarji, nekaj pa se je na oknu ob pol peti uri zjutraj v maju, ko smo bili že po polju, pojavil kuhar in nebeško zaigral na trobento:

»Ko v ranem jutru primiglja nam zvezdica daničica ...«

Salezijanci so obdelovali tudi vinograde, fantje so po ves dan kopal. Živeli so v zelo težkih razmerah, a z dobrimi ljudmi je šlo delo naprej. Ko je šlo sonce že proti zatonu, so v večernem hladu zapeli: »Češčena si Marija Ti!«

Sedaj grad sameva in pogleduje po dolini v soncu in v mraku ...

Korakaj, korakaj urno naprej, na dneve minule nikoli ne glej!

ŠE KAJ O DRAŽANIH

Misel, ki še danes velja: »Znajti se je treba!«

Pred 60 leti sta v leseni hiški sredi vasi živela Rankotov Gustelj in mati Micka. Imela sta lep vinograd, ki so ga vaščani pomagali obdelovati. Ker ni bilo nič lona, so se znašli

tako, da so po novem letu hodili ob večerih molit. Gustelj je imel navado, da je možem rekel: Križ božji, trikrat na vse plati – pridite. Imel je navado naprej moliti farovski rožni venec. Ker ga je bilo kmalu konec, je še dodal po en očenaš za vse pokojne, kar jih je poznal. To pa se je vleklo, zato je mati zavpila, da je očenaš daljši kot njiva.

Dražani so imeli navado, da so ga pozdravljali: Bog veselo! – on pa je odvrnil: Bog živi vse dobre ljudi!

Ko smo bili še majhni, nas je vedno rad vabil na suho sadje. Pa tudi možje in kakšna mamica so se zbrali in so dobili kakšen glažek. Ko so odmolili, je prinesel pletenko in glažek in se je včasih pilo in pelo do zore:

Oj, vinček moj dragi, si zrasel v Zadragi, ohrani nam zdravje in veselo srce, še se bomo zbrali zaradi tebe ...

Ko pa vinca več ne bo, pa bomo pil' vodo. Zdaj pa naj jo pije žaba v luž', ker družga ne zasluž'.

Dražani so vino prodajali na pušenšenkih, takrat je bilo vedno lepo, lepo so peli, cimernani so bili prav gotovo zraven. Zgodilo pa se je tudi tole: Neki mož je imel zelo »uhrno« in hudo ženo. Bog ne daj, da bi ji ušel k možem na kakšen glaž. A se je fantom le posrečilo, da so ga zvalili. A žena ga je kmalu pogrešila, sklicala je svoje otroke in jih porinila v sobo prav tedaj, ko so peli zdravico, ona pa: «Tla jih imaš, ti pa žr!«

Še huje pa je bilo, če je kje kakšen otrok jokal – a je bil vedno mož, ki je na hud način poskrbel za mir: Trikrat je stisnil zobe, nabrusil roko ob roko in zavpil: »Pejt sem, ti bom glavo odrezal!« V hipu je bilo vse tiho.

Nekje sem prebrala: Od tistih časov so nam ostali sonce, luna, zvezde, otroci in rože.

Kristina Majcen

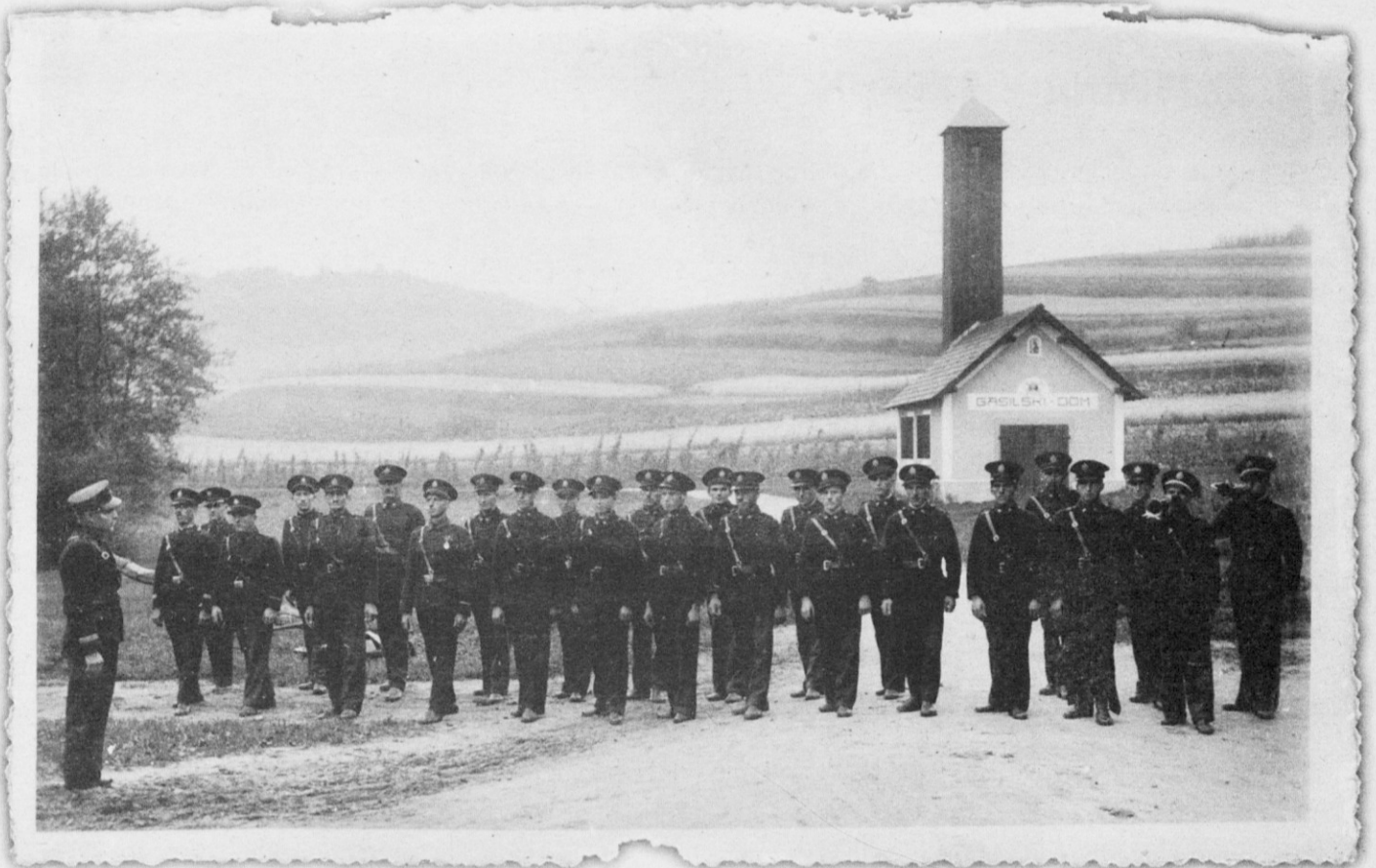
STARE FOTOGRAFIJE PRIPOVEDUJEJO

S pričujočo fotografijo želimo povedati, da ima tudi glasba v Šentrupertu tradicijo. V ospredju ležita Anton Strajnar in Ignac Cugelj, oba rojena 1892. leta. Posnetek je nastal pred 90 leti, posredovala pa ga je Marija Cugelj iz Šentruperta.

Fotografija FRELIHOVA DRUŽINA je nastala pred 70 leti; na njej so: mati Marija, hčerka Majda, sin Jože in oče France. Z objavo fotografije čestitamo našemu spoštljivemu krajanu JOŽETU FRELIHU za minulo 75-letnico!

Gasilska fotografija (pred 70 leti je bilo) naj bo vzpodbuda sedanjim gasilcem pri gradnji doma. Rupert Gole pa je v sredini fotografije prepoznal svojega starega očeta.

Ta fotografija pa je stara že 35 let, a je vredna objave, saj je to prepoznavna generacija, ki se je letos (ali se še bo) srečala z Abrahamom. Čestitke vsem!

MATI, ZAPISANA V SPOMIN

Mesec marec je obdarjen z dnevom žena, materinskim dnevom in pri nas še s starševskim dnevom. Naj namesto čestitk objavimo spomin na mater, kakor jo je doživljala *Majda Krnc*, tudi sama mati številnih otrok.

MAMINO SLOVO

Lep zimski dan je bil; ob drvarnici smo žagali drva z ročno žago – počasi, enakomerno sem in tja, sem in tja ...

Pristopila je mama in prekinila zimsko idilo. S tihimi besedami je dejala: »Kar na hitro sem zbolela; ležat grem.« Njene oči pa, kot da bi se smehljale: »Vem, zdaj je napočil moj dragoceni čas, čas milosti in časa trpljenja. Od mene je odvisno, kako bom z njim živela in dotrpela.« Že leto prej je rekla: »Letos sem šla jaz na mamin grob, drugo leto pa pridete Vi na mojega.«

Za vedno je obležala. Zjutraj je bilo treba speči kruh. Nevajena, sem jo vprašala: »Koliko soli naj dam?« Odgovora pa ni bilo. Tiho sem mesila kruh. Po obrazu pa so drsele solze žalosti, strahu in tesnobe. Ko je odšel duhovnik, ki ji je prinesel poslednjo tolažbo za dušo, so jo odpeljali v bolnico – najprej v Novo mesto,

pozneje še v Ljubljano. Nastopil je najdaljši mesec v mojem življenju. Tisti mesec je bila največ ob njej sestra Olga. Lajšala ji je samoto – ali pa samo tiho stala ob strani.

»Olga, hvala Ti. Se spomniš? Večkrat si tiho sedela ob mami pri toplem štedilniku, jaz pa sem delala. Sedaj si pa mislim: Olga, izbrala si boljši del. Bila si ji na voljo za pogovor. Takrat v bolnici pa je vse povedal Vajin pogled.«

V bolnici so ji z injekcijami lajšali bolečine, doma pa tega ni bilo več. Trpela je, kot je trpel sam Odrešenik na križu.

Mejaševa teta, ki nam je pomagala, je tretji dan rekla: »Nesite blagoslovljeno svečo na Križev pot in jo prižgite. Ko dogori, bo tudi mama dotrpela.«

Toda mama, naša mama je še vedno čakala. Čakala je na hčerko Štefko, da se vrne iz tujine in se še od nje poslovijo.

Drugi so se v kuhinji pogovarjali. Z mamo sva ostali sami. Kar je zaklicala: »Jezus, pomagaj mi! Marija, pomagaj mi! – Mama, pridi!«

Njen obraz sta objela nekakšen smeh in zadovoljstvo. Postelja se je začela tresti. Tudi sama sem trepetala. Z vsem svojim bitjem sem čutila božjo bližino. Odprlo se je samo Nebo. Mamina duša je neslišno kot angel odplavala. Njen angel je postavil njen kelih trpljenja in dobrih del pred Večnega.

Iz tega keliha črpamo dobrine in milosti mi vsi – njeni otroci. Če bo kdaj kdo v dvomih, na razpotju, samo na ata in mamo naj pomisli, pa bo izbral pravo pot.

Ob grobu ni nihče na glas zajokal, so se čudili ljudje. Mi pa smo solze izjokali že prej ...

**Prispevke za naslednjo številko zbiramo do 1. junija,
nova številka bo izšla ob prihodu poletja.**

ŠentRUPERT

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠENTRUPERT - LETO: V. / 1
marec 2003

USTANOVITELJICA: KRAJEVNA SKUPNOST ŠENTRUPERT - zanjo: Tone Rugelj
UREDNIŠKI ODBOR: Rupert Gole, Polona Rugelj, Mirko Simončič, Jože Zupan in Damjan Zupančič
OBLIKOVANJE IN PRELOM: Rupert Gole
TISK: KOPD d.o.o., Mirna

Glasilo izhaja štirikrat letno. Naklada: 1000 izvodov.

Po zakonu o DDV se za glasilo plačuje 8,5% davek od prometa proizvodov.